

۲۶ شعبان - ۱۳۳۴ سنه

۱۵ ایون - ۱۹۱۶ سنه

شورا دیز والوغ حادیر

متنبی شعرلری حضورنده اڭ زور عالمی تزله نوب یوقاری طبقهده بولورینی اعتراف ایکنلری حقنده، ایکنچی بر اڭ زور عالمی اتقاد ایته لر و عییلرینی کورسه تهر. بو حال، مگ یلدن برلی شولای دوام ایتوب کیلدی و شولای دوام ایتوب بارسه کیرهك. «الکامل من عدت سقطاته والسعید من حسب هفواته».

متنبی برله ابوتام شعرلرندن قایوسی یوقاری طبقهده ایکنلک حقنده ادیبیل آراسنده نزاع بارادر. بعضیلر ابو تمام شعرلرینی یاخشیراق کوره لر. ابو العلاء المعری: «متنبی برله ابو تمام هر ایکسی حکیم، شاعر ایسه بجزری» دی. ابن خلدون، اوزینگ شیخلری، متنبی برله معری شعرلرینی شعردن صاناماغاناقلرینی روایت قیله در (۱).

ابو سعید محمد بن احمد العیبیدی «الابانه» اسملی بر اثر تالیف ایتوب متنبی شعرلرندن بر الوشی اوزندن مقدم بولغان بجزری، ابو تمام، ابن الرومی، دیک الجن مثالنده اولگی شاعرلرنگ شعرلرندن اوغرلانونب آلغانلغینی دعوی ایکنانی حالده ۳۸۸ هجریده وفات بولغان ابو علی محمد بن حسن الحاتمی، متنبی شعرلرنده بولغان معنلرنگ آرسطودن کوچرلگان حکمتلی سوزلرگه موافق بولغانلغینی تیکشیره. هونلرینی برر برر چاغشدرروب صاناب چغا و شوندن صوڭ: «اگرده متنبی، شوشی معنلرینی حقیقت حالده مونده مذکور بولغان آرسطو سوزلرندن آغان بولسه آرسطو اثرینی تیکشیرگانلگی و آنک درجه سینی تمام آ کلاغانانی اثبات ایتوله، اگرده آرسطو اثرلری برله آشنالغی بولماغان حالده بو اشر تصادفی طوغری کیلگان بولسه بو وقت متنبی نگ اوشبو جهانغه مشهور فیلسوف

متنبی .

(باشی ۱۱ نجی عددده)

متنبی شعرلری، ایندی مگ یلر بولدی ادیبیلر و عالمی رنگ مسابقه قیلشه ظورغان میدانلری بولو خدمتینی ایته در. هر عصرده گی امتیازلی عالمی، مونک شعرلری حقنده ایکی فرقه بولوب اتقاد قیله لر. صوغش باشلانور آلدنده غنه کیلگان «الهدایه» ده مصرنگ معروف ادیبیلرندن بری متنبی برله معری شعرلرینی اتقاد ایتوب مقاله یازغان ایدی. تعالی نگ اتقادی ده بیک یاخشی اصولده در. (۱).

اسلام دنیاسنده کوبرهك کشیلرنگ اتقادلری یا یامانلاو و یا ماقتاودن غنه عبارت بولغان حالده تعالی، متنبی شعرلنده بولغان کیمچیلک و مدح قیلورغه تیوشلی اورنلرنگ هر برینی تیکشیره، اوزی اورلاغان ماللر برله برلکده اوزندن اورلانغان ماللرینی برر برر صاناب کورسه تهر. تعالی نگ شوشی گوزهل اشینی بو اورنده ماقتاب کیتیمی ممکن توگل. اسلام دنیاسنده موندی اصول برله اتقاد یازلوسیرهك اوچری. بزنگ قاشمزده فرشته بولماغان کشی مطلقا شیطان و شیطان بولماغان ذات مطلقا فرشته در. بز، بوزوق آدمنگ یاخشی اشی بولوینی و توزوک کشینک بوزوق عملی بولوینی درست کورمیمز. بزنگ عقیده مزگه کوره بها الدین حقنده بولغان خارق عادات خبرلرینگ هر بری درست و هر بری کرامات بولوب صباح الدین حقنده بولغان نرسه لرنگ هر بری استدراج و خذلاندر.

مشهور ادیبیلرندن بولغان ابو بکر الخوارزمی نگ هم متنبی شعرلرندن فائده له نووی معلوم.

(۱) عنوان العبر. ج ۱ ص ۲۹۴ - ۲۹۵.

(۱) یتیمه الدهرج ۱ ص - ۱۶۴.

مرتب‌سندہ عالی فکری بر آدم ایکاندگی اوز اوزندن معلوم بولا. هر ایکی تقدیرده ده متنبی بیک الوغ وکالات صاحبی بر آدمدر» مضمومنده سوز سویلدر (۱).

متنبی شعرلرینی انتقاد قیلوجیلر آراسنده آوروپا عالملرندن اوشبو ذاتلرنگ اسملری بار: رابسکی، دی ساسی، بولین، بروکلن، هم، نیکلسن و باشقهر (۲). بو کونده مصرنگ الوغ آدملرندن سید توفیق البکرینگ، متنبی حقدنه نشر ایتدرگان بر مقاله‌سی بار دیلر (۳). مونی بز هنوز کوره آلمادق. «وما زالت الاشراف تهجی و تمدح».

متنبی نگ بعض شعرلری ۱۸۲۴ میلادیده فرانسزچه‌غه ۱۸۴۰ نجی یدله لاتینچه‌غه ترجمه ایتولوب باصلغانغی روایت ایتوله در.

مدرسه عالیہ مدرسلر نندن سید شریف افندی متنبی شعرلرندن بر آزنی نثر برله تورکیچه‌گه ترجمه قیلوب بزگه بیارگان ایدی. متنبی ترجمه خالینی یازغان و قدیمده شونده درج قیلورمن و آکا قدر برر حادثه سبیلی تلف بولماسون دیب جیوب قویغان ایدم. حاضرنده شونی تابا آلمادم. مونگ ایچون تأسف ایتدم.

امثال اورتنده یوری طورغان شعرلرینی وزیر صاحب بن عباد، رساله روشنده ایتوب بر اورن‌غه جیغانغی روایت ایتوله در ایدی. شول رساله ۲۷ نجی جلد «المقتطف» ده باصلوب نشر قیلندی. بز هم بو اورنده بعض بر شعرلرینی کوجره‌مز:

بذ اقضت الا یام ما بین اهلها

مصائب قوم عند قوم فوائد

(زمان، خلق‌غه اوشبو روشده حکم یوروته: بر قوم ایچون بولغان قایغو، ایکنچی بر قوم ایچون شادلق). (بره و اولمی بره و کون کورمی).

اذاترحلت عن قوم وقد قدروا

ان لا تفارقهم فالرا حلون هم

(سینی اوزلرندن آیروب بیارمازگه کوچلری یتکان بر خلق آراسندن آیروب کیتسه‌ک حقیقت حالده آیروب کیتوجی سین توکل بلکه آنلر اوزلریدر).

خذ ماتراه ودع شیئا سمعت به

فی طلعة البدر ما یغنیك عن زحل

(سین اوزک کورگان نرسه‌گه اعتبار قیل، ایشکان نرسه‌لرک چیتده قالسون، آی یاقیسی بولغانده زحل یولدزی یاقیسینه حاجت یوق).

(۱) الرسالة الحانمیه لابی علی الحانمی ص ۱۴۴-۱۴۵.

(۲) تاریخ آداب اللغة العربیه ج ۲ ص ۲۴۸.

(۳) تاریخ آداب اللغة العربیه ج ۲ ص ۲۴۸.

و من ینفق الساعات فی جمع ماله
مخافة فقر فالذی فعل الفقر
(فقیر بولودن قورقوب بتون عمرینی مال جیوغه اوتسکاروچینگ اوشبو حالی اوزی فقیرلیکدر).

وما الصارم الهندی الا کعبه

اذا لم یفارقه النجاد و غمده

(قنی دن چیقمی یاتقاندہ (استعمال قیله بلماگاندہ) اوتسکون قلیج برله اوتماز قلیج آراسنده آیرما یوق).

و احلم عن خلی و اعلم انه

متی اجزه حلما علی الجهل یندم

(دوستمنگ کیمچیلگندن کوز یومام. چونکه کیمچیلگه برابرینه کوز یومو برله قارشو طوروومنی بلووی برله اول اوزی‌ده شول کیمچیلگی ایچون اوکنه چکدر).

ولم ارج الا اهل ذاک و من یرد

مواطر من غیر السجائب یظلم

(یاخشیلقنی هم وفانی اوزینگ اهلندن گنه امید ایتدم. بولوت یوق اورندن یاغمور امید ایتوجی کشی مظلوم بولور و آلدانور).

انما تتجسس المقالة فی المرء

اذا صادفت هوی فی التؤاد

(سوز سویله وننگ فائده‌سی، کوکده گی تله‌ک‌گه طوغری کیلگان و قدیم‌غه بولور).

انی لا جین من فراق احبتی

و تحس نفسی بالحمام فاشجع

(دوستلرمدن آیرلودن قوتوم چغام اولم کیلو خاطر مه توشسه باطر لانام).

یعللنا هذا الزمان من الوعد

ویخدغ عمافی یدیه من النقد

(بو زمان بزنی وعده‌لر برله یواتوب طورا اما قولنده بولغان تقدلر حقدنه آلدی).

نحن بنو الموتی فما بالنا

نعاف مالا بد من شربه

(بز اولم بالالریمز، اولم شرابنی ایچارگه مجبورمز. ایچمی قالو ممکن بولماغان شرابنی ایچودن صاقلا نوده نیندی معنا بار؟).

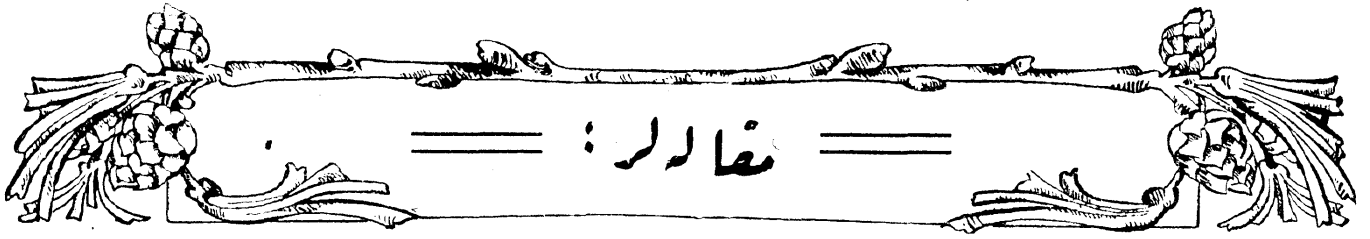
و غایة المفراط فی سلمه

کغایة المفراط فی حربه

(صلح طوغروسنده افراط کیتوجی برله صوغش طوغروسنده افراط کیتوجینگ تیجه‌لری بر تورلی بولور).

(آخری بار).

ربا حقنده

(باشی ۱۰ نجی عددده)

حضرتک ایکنجی همده اوچونجی دلیلرن قوروشدرغانده، قرآن کریمک اسلوبینه اعتبار ایتمی اوزلرینگ تعلیلرن، فلسفه لرن نصوص الهیه که ترجیح ای توچی، اوزلرینگ اعتقادلرن تعلیمات الهیه که موافق صورتده اصلاح ایتهر که تیوش، ضرورحتی لازم ایکن تعلیمات الهیه نی اوز اعتقادلرینه کلام، فلسفه چو بلرینه موافق صورتده اصلاح ای توب؛ طبیعت قدر کیک قرآن کریمنی اوزلرینگ عقللری قدر تار، قلبلری قدر ضعیف کیرته اچینه آلوچی، باشلری یهود خرافه لری، مجوس اساطیری بله طولغان مسکین مفسر لر که، شیطان وسوسه سندن عبارت تعلیلر بله ساتاشقان متفه لر که آرتراق اطاعت ایکنه نلگی، اولچه وسزره ک بیرلگه نی آگلانا. حضرتک حرقلیمینه، مقاله سنده کی ایکنجی قسمنی عموم نظرینه - کوزینه قویارغه جرأت بیرگن باطر قلیینه شول اش کیلشمی. ایکنجی قسمده سویله نگن سوزلر بله، شول سوزلر آراسنده بزنگ قاروده نله نیندی مناسبتسز لک کورنه، اطرادسز لک بار.

بزنگ یوقاروده سویله گن سوزلرمن - حجتلرمن بله اولک (۱) محترم حضرتک ایکنجی همده اوچونجی دلیللری یوقنه چققان بولسه ده محترم حضرتکه قارشی قلبمزه برله شکه ن بیوک احترامز سوقی بله آنک شول دلیللری آلدنده ده خصوصی صورتده طوقتاو لزومن حس ایتنک.

محترم حضرت. درست، ربای نقدنگ حرمتن استدلال ایتهر که ممکن بولغان «الذهب بالذهب آه» خبرینگ یوغاروده اسملرن یازدیغمز ابن عباس واییده شلرینی استئنا صوکنده ربای نقد حقنده بولووینه عالمر قناعت ایکنه نلر. بو حقه سوزمن یوق؛ مساعده ایسه کر مینده شول طوغروده سز که قوشلور ایدم. تیک مونه نرسه - محترم حضرت، اول حدیث آیت کریمه نی بیان میکن؟ مینم شول حقه شبهم بار. شبهه گنه توگل، مین قطعی صورتده

(۱) محترم حضرتک «احل الله البیع وجرم الربا» آیت کریمه سی ربای نقد حقنده نازل ایدی» دیگن سوزلرن انتقاد وقتنده غی دلیلر که ذاکر.

ایمان ایتم: اول آیت، ربای نقد حقنده توگل؛ حدیث شریفده آنی بیان اوچون سویله نمه گن. مینم قناعت وجدانیم شول. ایندی سز نکجه شول حدیث آیت کریمه نی بیان ایته طورغان بولسه، آنک آیت کریمه نی بیان اوچون بولوچیلغن نیچوک اثبات ایته سز، وشول طوغروده قولکزده نیندی دلیلر کر بار؛ اول حدیثک آیت کریمه نی بیان ای تووینه قناعت ایکنه نده ده اول حدیثمز سز نکجه مجمل بولغان آیت کریمه نی بیان ایتمی؛ با که هر توری آرتقلقنی اچینه آغان عام بولغان «الربا» لفظ نغنه «حدیث» ده مذکور آتی نرسه که حصر و تخصیص ایتمی؟ بو نرسه لر، مینم آکلومه کوره ایکیسی ایکی نه بردر.

ایکنجیدن سز، شول آیه کریمه (واحل الله البیع آه) نی مجمل دیسز. آنک مجمل بولوچیلغن فقها سوزی بله استدلال ایته سز (امام احمددن کوچرگن سوزلر کر). درست، علمی اعتمادلی اسلام عالمر نندن ده بعضیلری «شول حدیث، ربا آیتن بیان» دیسه لرده، آنلرنگ مقصودی عفو اینکر حضرت، سز یازغانچوق بولوب بتمه س. بلکه آنلر آیتده گی «الربا» لفظینگ عمومین بعض افرادینه حصر معناسنده بولغان «بیان تخصیص» نغنه قصد ایته لر. ایندی بر آیتنگ مجمل بولووی بله آنک عام بولووی همده «اجمالتی بیان بله عامنی تخصیص آراسنده غی فرق برمزگه ده یه شرن توگل. مسئله، حضرت سز او یلاغانچه ده بولسون - فقیهار (۱) آیت کریمه نی چن معناسی بله مجمل دیسونلر. فقط آنلرنگ شول سوزلری، مذکور آیت کریمه ربای فضل حقنده نازل بولدی دیگن خطالرنندن کیلگن سوزگنه. (یوغاروده آنک ربای فضل حقنده بولماون کوردک) واقعا شول آیت کریمه نی ربای فضل حقنده نازل دیسه ک مجمل دیوگنه توگل «فخر الرازی» لر کیک «آنک بله عمل قیلورغده ده درست توگل، اول متروک» دیهرگه ده جرأت ای توب بولور. فقط عظمت الهیه آلدنده شول اشمز حقلی بولماس. شارع کریم حضرتلرینگ «وانزلنا الیک الذکر لتبین للناس ما نزل الیه م»

(۱) بزنگ فقیهار دیگان سوزمزدن مقصدمز بیوک عالمردر. یوقسه فقه، اصول فقه حقنده یازغان کتابلری اثرلری بله بزگه یاقندن تانش آدلرنک شول آیت کریمه نی مجمل دیب آچقن آچق قچقرنوری برمزگه ده یه شرن بولماس. فقط حاضر ایندی آنلرنگ سوزلرینگ یازاری توشوب کیله. بزده آلا رغه قیمت قوییمز. ذاکر.

وقتنده بونلرنگ علمى قوتى يوقدر .

محترم حضرتنگ يوغاروده مذکور دعواسن اثبات يولنده کيترگن دورتيچي دليلينه کيلگه نده: بردن «فمن جائه موعظه من ربه فاتتهى فله ماسلف و امره الى الله ومن عاد فاولئك اصحاب النار» (بقره - ۲۷۶) آيت کریمهسى يوغاروده اوتکن دليللرگه بنا ربای فضل حقنده توکل . ايکنچيدن شول آيت کریمهنگ معناسى و آناردن کوزه تليگن مقصد ، حضرت اويلاغانچه بولماسه کیرهک . بلکه سیافنگ دلالتى ، تاريخنگ ، واقعتنگ شهادتى ، عربلر آراسنده معروف بولغان معاملرنگ ارشاد و هدايهسى بله حضرت آکلاغان معنائنگ بايتاق چيئده قالغان کوررمز .

درست ، باحرام قينودن نلک عقد قينوب ، حرام ايتلگه نندن سوگننه مدتى تولغان ربالرغه «عاد» سوزى ده ، «سلف» سوزى ده صادق بولماس . لکن مسئلهنگ صورتى حضرت اويلاغانچه توکل . شول آيت کریمه ده اول حقه نازل بولماغان . بلکه شول ۲۷۶ نچي هم آنگ سوگنده بولغان ۲۷۷ - ۲۷۸ - ۲۷۹ - ۲۸۰ نچي آيت کریمه لر همهسى ربا نسيئيه حقنده نازل در .

اهل علمنگ بياننه کوره واقعه شونندن عبارت : عربلر آراسنده مشهور بر قبيله ايکنچي بر بيوک قبيله (۱) دن ، بورچقه آغان مالارن تولمه گنلک نندن ، سنلردن بيرلى ربا آلوب کيله در ايدى . «آل عمران» سوره سنده گي ، ربانى حرام ايتوب بر نچي مرتبه نازل بولغان «يا ايها الذين آمنوا لا تأكل الربا اضعافا مضاعفة واتقوا الله لعلكم تفلحون» (آل عمران - ۱۲۵) آيت کریمهسى نازل بولغاچ ، اهل اسلامدن بولغان شول ايکي قبيلهنگ ربا يروچي طرفى باشقه ييلرده بيره کيلگان ربانى بويل ايندى اسلام حکمينه کوره بيررگه ممکن تابماديلر . بلکه «يمش» موسمى کيلگه چده رأس مالتى قايتاررغه بولديلر . ربانى آلوجي طرف ايسه ايسى عادت بوجينچه ربا بيررگه راضى بولماسه لر رأس مالتنگ حاضر وک قايتارلوون دعوا ايتديلر . تگي طرف فقيرلک - قولده مال بولماو بهانهسى ايله رأس مالتى حاضر وک قايتاررغه امکان تابمادى . مسئله اول وقتده «مکه» شهرنده واليک منصبنده بولغان برصحابه واسطهسى بله رسول اکرم حضرتلرينه ايرشدرلدى . مونه شدرل واقعه اوزه رينه بزنگ سويله دگمز آيت کریمه لر نازل بولدى . ومذکور قبيله لرگه «بيع کبک ظن ايتدککزر ربا (ربى نسيئيه) جاهليه (۲) حرامدر . (ايسى عقدر اعتباردن ساقطدر) . لکن نهى وقتينه قدر

(۱) اسملى قصدا يازلامدى .

(۲) احتمال بزنگ شول دعوا منى اعتبار بله اوقوجى آدم : «ذلك بأنهم قالوا انما البيع مثلا الربا» آيت کریمهسى بله بحث ايتدر . شولقدن شول اورنده مراد کافرلر بولماغان تنبيه ايتهرگه لزوم کوردن ذاکر .

(سورة النحل - ۴۶) ديگن قول شريفى بله مسئول بولوررمز . بزنگ شول جسارتمز بنده لك مقام مرغه . دينى ادب گه دمه موافق بولوب بتمه س . بزنگ شول سوزلر مز مذکور حديثنگ ربا ايتن بيان بولووينه قاراب ايدى . بونك اوچون ايتنگ ربای فضل حقنده بولوون اثباتقه حاجت بار . حالبوکه يوغاروده غي دليللر مزنگ ارشادينه قاراغانده شول آيت کریمهنگ ربای فضل حقنده بولماغانلى هم حديثنگ آنى بيان بولورغه بارماغانلى اثبات ايتلگن ايدى . استهسه ربای فضلنى درست کورسن ، استهسه آنى حرام ديسون اصحاب کرامنگ فکر واجتهادلر ده شول ايگه نن بازغان ايدک . اول دعواغه قاراغانده ايتنگ مجمل توکل عام بولغانلى ؛ اوزينگ معناسنده بيک آچق بولوب هيچ برتورلى بيانغه محتاج بولماغانلى ظاهر بولغان ايدى . محترم حضرت ، شول اورنده خاطر کرگه توشروب کيته سم کيله : سزده بيت ايتده مذکور «الربا» لفظينگ عموميتن انکار ايتى طورغانسز ؛ زير ايتنگ مجملدگن اثبات ايتدر اوچون ده آنک عموميتى بله اقرار لازم . ديمک استيم : استهسه گنه کم بولسون شول ايتنى مجمل ديه ر اوچون آنک عموميتن اعتراف ايتهرگه مجبوردر ، ايندى شول حديث فقيهلر دعواسنچه ربا ايتن بيان ايته طورغان بولسه ، شبهه يوق ، شول بيان فقيهلر اعتراف ايتسونلر - ايتمه سونلر ربانگ عموميتن بعض افرادينه حصر وتخصيص يولى بله بولماچاق . عامنى تخصيص ايسه شول طوغروده تقليد ايتدککزر فقيهلرچه «نسخ» در . سزنگچده شولا يوق نسخ بولسه کیرهک . واقعه ده نسخدر . ايندى بلهسى ايدى ، خبر واحدلکدن اوزماغان شول حديث قطعى بولغان آيت کریمه نى نيچو ککنه نسخ ايته آلا ايکن ؟ قرآتى نسخ درست بولغانده آنى اوزى کبک بر تيگزر قوتک مالک نهيرلرگنه نسخ ايته آلا توکل مى صولک ؟

محترم حضرت ، مونه شول اوکهايسز لقدن قوتلو اوچون . ده طوغروسى آيت کریمه نى موضوع اصليسندن چغارو جنانيتندن صاقلانو اوچون علمى اوشانچلى بيوک عالم رنگ حسياتدن يگرهک عقل و وجدانى دليل ايتوچيلرى : «شول آيت کریمه ربای فضل حقنده نازل بولوب حديث ده آنى بيان ايتدر» دعواسندن صاقلانغانلر . اثبات ايتسه لرده حديثنگ يالغز اوزى باه گنه اثبات ايتکنلر . بزده شونداى اوشانچلى عالملى يولى بله باروب ربای فضل حديث شريف بله گنه ثابت ايتنگ ربای فضلاغه دلالتى يوق يا که معلوم توکل ديسهک اصابتکه ياقنلاشاغنه توشکن بولوررمز .

درست ايندى بو اورنده «ايتنگ عموميتى بيع ايتينگ دلالتى بله قطعى توکل» و بوگا اوخشاشلى سوزلر بله بزگه قارشى چغارغه ممکن . فقط شول سوزلر مناظره وقتنده شاياروب يا که خصم الدنده آوز يوموب قالماس اوچون سويلهرگه يارى طورغان بولسه ده چلق

تورکستانغه عائد.

تورکستانده بو کونگی حیات

(باشی ۱۱ نجی عددده)

ایشته بولار کبی کونگی که امید بیره طورغان طبیعی خاصه لر و مزیتلر تورکستانلیرده کوب تابولا بلور. آلارننگ بارنده بو اورنده صاناب بتر و ممکن توکل . تیک مقدمه مزدن سوک شونی غنه ایتوب کیتار که بورچلیمز که : تورکستانلیر اوزلریننگ طبیعی طالاتلرن بیک اورنلی استعمال ایته بله لر. اطوار و حرکاتده باشقه قوملرده هیچ کورلمه گان اعتدال و استقامتی کورساته لر. بو حاللر، فکر و عقل ترقی ایتکان و روح تربیه سی کامل له شکان متمدن ملتدرده کورلسه هیچ تعجب ایتماس ایدک . لکن تورکستانلیر کبی بو کونده هر جهتدن نوبانلکلری ایله شهرت طابقان امتلرده کورلووی آلارده غی فطری بولغان استعداد و قابلیتک کالتن بلدره در.

معلومکه خارجه ده تجسم ایتوب طبیعت و عادت طرزنده کورلگان روحی حاللر حقیقی هنوز بلنمه گان حیات ماده سینک ترجمانلیردر.

تأسف ایتسه که اقرارغه مجبورمز که تورکستانلیر بورونگی بابالرینگ اخلاق و طبیعتلرینه عائد بیک کوب مزیتلرن یوغالتقانلر. حتی آلا اورنینه انسان حیونی ایچون بیک مهلك و جمعیت بشریه که قارا لیکه بولا آوردی مکروه و منفور عادنلرده قبول ایتسکاله گانلر. بو طوغریده مقدس دینمزنگ توکل ، درستی روحانلیریننگ ده ایتورلک تأتیری بولماغان . مذکور حاللر حاضرده ده شولای بارا . هر بیرده تیوشلی موسملرنده طوی لر، به زملر، سه یلر و باشقه تورلی عادتلر اجرا قیلنوب شاوشولرندن بتون تورکستان یا کفری . خلقنک آرقه تیرله توب تابقان و عائله لریننگ یللق راحتلرن تأمین ایته طورغان حیات اورلقلری ، آقچلری ، حتی مال و دنیالری بو کونگه چه دوام ایتوب اسرافنک چیکنه باروب یتکان ، دین و ملت نامینه ذره قدرده اصلاحاتنگه اوچری آماغان تورلی ناچار عادت و شیطنلرگه آغلوب یوغالا . بولارنک آجیسن یوز مکرچه حتی میلیونلرچه عائله لر طایتلر . بوندن طوغان آغرلقنی ، سفندینی آلا کوتاره لر. مونه شول طریقه بو کونگی تورکستان حیاتی نگ

آونغان ربالرنی (ماسلف) خوجه لرینه قایتارو لازم توکل . تیک یا کدن (عاد) آورغه یا که دوام ایتدررگه رخصت یوق. بر طرفه ده ظلم بولماسن اوچون رأس مال خوجه لرینه قایتارلور. اگر فقیرلک مانع بولسه ده رأس مالنی حاضرک قایتاررغه ممکن بولماسه قوللر ایرکینه یکه نچه بورچ خوجه لری کوته لرلر. اسلامنگ شول حکمینه راضی بولماغان آدملر دین حما به سندن چققان، الله ورسولی به محاربه حالنده بولورلر» ماننده بولغان شول حکم اعلان و تبلیغ ایتلدی .

ایشته آیت کریمه لرنگ سبب نزولی شولدر . مقصوده «آل عمران» سوره سنده گی ۱۲۵ نجی آیتنی تقویه ، اسلامنگ شول حکمینه اطاعت ایتهرگه تله مه گن آدملرنی تهدیددر . بوتقدیرده محترم حضرت مزنی ساتاشدرغان «سلف» کلمه سی ده «عاد» کلمه سی ده «واحدی» تفسیرینه کورده شول اورنده استعمالی درست بولور. شول کلمه لرنگ لغت جهتی ده حضرت تفسیرنده گی شیکلی تزلزلده قالماس . آیتلرنگ معناسی ده توزه لور ، بربرینه ارتباط . به یله نش ده ظهور ایتهر، غایت بیوک تکلف دنده قوتلورمز، آیتلرنی تحریف جیانتندن ده زحمتندن ده سلامت قالورمز .

مسئله آچراق آگلاشلسون بر مثالده کیتیرک : عباس اسملی بر آدمدن یوز سوم بورچ آلدق . بریل اوچون یوزگه ۵ قدر فاض توله دک . ایکنجی یلده ده مذکور یوز سومنی خوجه غه قایتارا آلمادق ده فاضنی غنه یوزگه ۱۰ ایتوب توله دک . اوچونجی یلده ده رأس مالنی قایتاررغه ممکن بولماغانغه فاضنی بر آز آرتدروب - ۱۵ سوم ایتوب توله دکده رأس مالنی قایتارو تاغی برسنه که تأجیل ایتلدی . ۴-۵ نجی سنه لرده ده رأس مال توله نمه . گانگه فاض آز ، آزغنه آرتا کیلدی . مونه بر نیچه یلدن سوک مذکور نوع ربا (ربای نسیئه) حرام ایتلدی . ایشه بو صورتده گی شول وقتقه قدر آونغان ربا «ماسلف» بولدی . رأس مال بولغان یوز سوم ربا حرام بولغاچده توله نمه سه یا کادن آرتدروب ربا آلو ، «عود-فمن عاد» مصداقی بولدی . یوز سوممز رأس مال ایدی . «یا کادن آرتدروب آلو» دیدک : چونکه «اضعافا مضاعفة ننگ اقتضاسی شولدر . (بو حقه جناب الله حضرتلری موفق ایتسه سوزمز بولور) ربا حقنده بولغان بو آیت کریمه لر ایشه شونگ کبی واقعه ده نازل بولدی .

(آخری بار) . فاخر آبوخانف . «توزنیتسکی» .

دهشتلی فاجعه نرينه نيگز سالغان بولا. بو نيگزني تورکستانيلير اوز کوجلري واوز آقچه لري ايله سالار.

امتلر حقنده اويلاغانده ذهني کوبرهك اشغال ايتكان نقطه الارنك فکري و بلم جهتندن طوتقان موقعلرن بلورگه طرشو بولا. اما يازغانده مقصدلر ديباجه و مقدمه لردن سوکته قالوجان بولار. علي العميا سلفلرگه تقليد نمي ياکه يازا طورغان موضوعلرم تاثير ندمي، مينمده بو مقصدلرم باشدن کوب اوزاقلاشديلر. مينم بيت بيگرهك تله گانم تورکستانلي قارنداشلريمزنگ بو کونده گي معنوي حياتلري حقنده فکري يورتمک ايدى. طوغريس ايتسم ايتيم ايدى: تل طارتونغان نهرسه تيز ايتلمى، قلم اويالغان نهرسه ده شولاي اوق تيز يازلمى شول. بو نقطه ايسمه توشکاج اوق بتون وجودم تردهدى، روحمده دهشتلي بر اهتراز سيزلدى. حقيقتنگ آچيلغى زقومدن کيم ديپورلك بولماسه ده اوقوچيلرغه مقصدني يازميچه قالدرا آلميم. شوبله که: (آنده غي زمانه ييمشلى بر اوج ياش بوونتي قوس اچينه آغاندن سوک قلمنى برده طارتمبيچه يورته آورمز). بتون تورکستانن قل ايلهکگه سالوب ايلهسه گرده بر دانه فکري اورلغى طابا آلمايه چکگرغه اوشانگر. تورکستان نلى نهايتده ايسكى، فکري و معارفدن محروم. موندن مک يل الگارى کيلوب عالي خدمتلى ايله بتون دنيا ني باکغراتقان مشهور تورکستان حکيملى فارابي و ابن سينار وقتنده غيدن ده ايسكى و محروم بر حالده اول. وقتيله دنيا ننگ اول بوچاغنده ده بارلاق زمانلر بار ايدى. زمانينه قاراب آنده دارالعلوملر انشاء ايتلدى. بيوک مدرسه لر سالدى. ملت بالالري تورلى شرح و حاشيه لرگه طوتقون ايتلمه ديلر. دين، فن اوقوديلر؛ علوم ايله تاشديلر. بيوک عالمر، متفکرلر و حکيملر يتشدرلدى. دنيا ده اسمي ده بلنمه گان فنلر کشف اولدى. زماننده علومنگ ايگ يوقاريسينه چغوب يک الوغ بر مدني حيات تاسيس ايتيه بلگان تورکستانيلير اول وقتلرده فکرسز، ايديه سزغنه بولماغانلردر شول. آلارده بولغان عقل و فکري درجه سيني بو کونده تاريخلرندن و قالدريغان اثرلرندن اویره نوب بلورگه ده ممکن در.

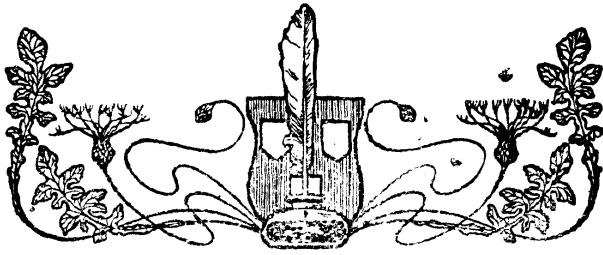
بو کونده تورکستانده ايگ کوکسز حال خلقدنه آک و فکرننگ يوقلغى، اوقو اوقو اشلريننگ مطلوب بولماغان يولدن باروويدر. بورونده خان سرايلري وچن معناسى ايله علم بورطلري بولورغه باراغان، يوز مگر و ميلونلر ايله دواملري تا مين ايتلگان مشهور تورکستان، فرغانه و بخارا مدرسه لري بو کونده روحسز بر حالده ياتالر. خلقينه کوره مدرسه سي ديگان کي شول خلقتنگ تله کلرينه گنه خدمت ايتيه آلار. تورکستاننگ آقماميلى ايشاک،

لوقوموتيفى دويه بولغان کي مدرسه سي ده شول بوروندن قالمه خرابه لدر. اول طورمش اچندن ۲۰ نچي عصر حياتينه کيره کلي بر نهرسه نزلهب ماتاشمق عبث بولديغى شيکلي مدرسه و مکتبلرندن شوندى تله کلرده بولنمقده شولاي اوق بيهوده در. آنده عموما مدرسه لر بورونغي بالارننگ يادکاري، و قفلر شول آثار عتيقني اوز حالنده صاقلامق ايچون تعميرات گه يرلوب طورغان مبلغ اورنده يوريلر. آنده برر مقصده بولورغه اوخشامى، ترتيب و نظام ديگان نهرسني ايسکه کيتوررگه ده يارامى، علي الاطلاق بر حالده دوام ايتلر. درسارده عبارت اوقورغه انتخاب ايتلگان بر قارى جماعه ننگ آغزندن چقغان برر علم منطق ياکلام جمله سي شرح و حاشيه لري هم تورلى مناظره لري بله ن بر تحصيلنى اوزدررغه، هر قندن برر ديباجه، يا بر نيچه باب و فصل ايله مقصدغه يته آلميهچه بتون موسم تحصيلنى (۲۰-۳۰ ياني) اوتکاررگه عادت ايتلمشدر.

اول مدرسه لر انسانده بر قابليت و ذکاوت خاصه سي طوغدررغه خدمت ايتورلى قايدو؛ بولغان قدر استعداد کني ده محو و خراب ايتلر. ملا بتجه لر آراسنده يوزگه يا مگ گه بر بولا طورغان قابيلتي و عقللي شاگردلرده باشده چوالوب و صاتاشوب يوللرندن يازالر. سوکته طاباغنه اوز اجتهادلري سايه سنده بر آز علم کيسه گي حاصل ايتسه لر ايتيه آلار. مبتديلرگه آکلانماز بر روشده درس ايتولر، درسارده هيچ لزومسز فارسى و عربى عبارتلر قوللانولر مدرسلرگه خاص عادتلردندر.

دين يولينه ديب، عادتکه اهروب زور آچهلر صرف قیلوچيلر الوغ جامعلر و مدرسه لر بنا ايتوب زور و قفلر قالدروچيلر تورکستانده حاضرده ده کوبدر. لکن مع التأسف بو اشلرننگ برى ده مطلوب بولغان مدني يول ايله توکل. هيچ اشته احوال و زمانغه قاراب حرکت قيلنمى، خلقتنگ احتياجي کوزاتلميدر. شونگ ايچون تورکستانده دين و ملت يولنه ديب يوز مگر حتى ميلونلر صرف قيلنوب طورسه ده بو کونگه ياراقلى و اميدلى بر اش وجودگه چقغاني يوق، خلقتنگ ترقي و تمدنلري ايچونده جزئي گنه بولسده ياردمى تيگاني يوقدر.

اشلر بو طريقه بارغانده خلقدنه فکري و معارف، ني درجه ده بولووى شايد آکلانسه کيرهک. يلق راصخودلري ۶-۷ مگ، بلکه بوندنده آرتق بولوب يوز مگرگه توشلرلوب سالدرلغان مدرسه لرننگ عادى قصبه لرده کورلوب طورووى بتون تورکستان و بخاراده دين و علم يولينه هر يل نه قدر همت صرف قيلنغان ياخشى آکلانسه کيرهک. لکن تورکستان هنوز شول ايسكى تورکستان، فکري و مدنيت آقاي ننگ شدتلى تاثيرنده اگسومى

کیرهک کتابلر

صوگنی اون یلده وقتلی هم وقتلانماغان مطبوعاتمزده یاخشی ترقی کوردی. مطبعه لریمز کوبهیدی، کتبخانه و قرائتخانه لری هامان آچماغلاب ملتزم یاخشی بر مطالعه یولنه کره باشلادی. یازوچی و ناشر لریمزده خلققه کیرهک خصوصلرغه دقت ایتوب دینی، اجتماعی، تاریخی، ادبی و آزده بولسه فنی کتابلر چغاروب مطالعه یولینه قویدیلر. لکن بو اشرددهده کیمچیلک لریمز و حیثیتسزلک لریمز یوق دیب نه ایتوب بولمی. حیات آغمنده ملتنگ بارووی، سعادت و ترقیلری یهش بونلرغه ترهله. ملتنگ بهش لری معلوماتلی بولسه لری، اشکلکی کورنسه لری و تاریخدن یاخشی اوش آسه لرغنه، ملت چن بختلی بولوب یهشی آلا. موننگ حقدده کوب سوبلهب طوراسی یوق. بو آچق بر حقیقتدر. ملت اوچون کیرهکلی یهش لرنی چغارو مکتبلر اوستته یوکله تلوب اول بو حقدده اچندن و طشندن نور چه چوب خدمت ایتهرگه تیوشلیدر. بزنگ مکتبلریمزنگ اچارنده بو حقدده نهله نی چاقلی کیمچیلک لری کورنگن شیکلی طش لرندهده طولماغان اورنلر یا تاقنه کورنهلر. مکتب اچنده گمی کیمچیلک لریمز حقدده دارالمعلمینلر یوقاق، معلملر آزلق و شاگردلرده نهلی بالا بولو سبیلی آک بولماغانلق هم باشقه لری کبک بر نیچه زور عذرلر کورسه نلسه ده، مکتب طشنده غمی کیمچیلک لریمز آندی زور عذرلرگه کروپ بهت آلمیلر. بو وقتلرده تکی بالا دیگن شاگردیمز یگت بولا. آنک بوش وقتده ذهنی اوینده طورمی. منه شول وقتده اول کتانبی اوزینه یولداس ایتوب مطالعه بلن جووانورغه عادتله نگن بولسه اول صاف و امیدلی بر ملتنگ یهشی بولا. تیک آکا شول یولداس بولورلق کتابلر حقدده غنه کیمچیلک کورسه تمه سک کیرهک. منه بو حقدده بر نیچه . دقت ایتسی اورنلر بار.

معلومکه: بزنگ ملی ادبیاتمز یاخشی طاملانغان ایندی، یافراقلا توب هامان اوسه بارا هم چه چه کله نور وقتلری ده بر اق توکل. شولای بولماچ ملی ادبیاتمزنی بولغان قدری بلن یهش بونلریمز آلدنده طولی ایتدروب کورسه تمه موز زور بر کیمچیلگمز، عفو ایتمه سلك بر بالقاولغمز درر. قیوم ناصری، محمد ظاهر

طورغان جدا ملی تورکستان اول. مک قات ناسفدرکه بو کونده گمی تورکستان حیاتی اچنده کیشی گه (روحغه) نق تأثیر ایته بله چک، خالقنگ فکر و استعدادن یولنه صالحق کوچلی بر نه رسده طابوب بولمی. آلا رنگ یالغوز عائله حیاتی گنه توکل مکتب و مدرسه تریه لری ده اول اساسلرگه بنا قیلنغان دیب بولمی ئلی.

بو کونگی یا کئی تشبث و مدنی هر توری تدبیرلرنی ده، شول جمله دن آنده غمی مطبوعات بارچه سنده خلقده یا کئی طویغو، ملی و مدنی بر فکر اویندروغنه، آلا رنگ فطری بولغان خاصه و مزیتلرن یولنه صالحوب بیاررگه یتهرک درجه ده دیب بولمی. شونک ایله برابر آنده غمی یاش کوچلرگه ملتنگ یاردمی یوق. هیچ اولمازسه حسن توجهی ده یوق. آلا خلق نظرنده بیک توبان اورن طوتالر. ایسکی عادت و رسملرگه صوگ درجه ده اهتمام ایتله. توری اجراآت و مراسم وقت معینلرنده کال طنطنه ایله اوتکارلوب خلقنگ طبیعتده بیک تیره ن بر ئز قالدرا. دیمک بو طریقه فکر و استعدادلرننگ کیده چک یوللرینه قاراسدر چیکلوب سعادت ایشکلری بیکله نه در. مونه بودر آنده غمی حیات و فکر قابوسی. الله بلوربو، نه وقت و کملر طرفندن آچلاچق. (آخری بار) ع. رؤف مظفر. «زویه ز باشی»

قطعه

حکمت بودرکه اخرینه خصم اولور بیلوب
هر قوم کندی مسلکنی منج سداد
اما بو اختلاف ایله مقصودی جمله نگ
خالقه خلوص ایله ایتمکدر اقیاد.

زبور کیمدن ایلدی تحصیل هندسه
بلبله کم ایلدی تعلیم زمزمه
کیمدر بو کارکا هه چکن پرده خفا
کیمدر ویره ن قصور تفتیش آده

ضیا باشا.

چم

صوقا بلن بیرنی ده مین بیک کوب سوردم،
«بخت» ایسه همان یوقده — همانده یوق.
صوریلر اوغللرم کیکاش میندن،
بیلگولی «بخت» کیرهک هم آنلرغه.
بیک قاطی، همده بیک کوب او یلاغاچدن،
جوابینی بیره آلامم مین آنلرغه . . .

« سلیم اسحاقی . »

یگیفلریمزنگ فوا که الحلساء، گناه کبائر، قاتله، مرتد هم باشقه اوشبولر کبک بر نیچهلر قایتادن باصتروب نیک بهشلیمیز آلدینه کورسه توب قویماسقه؟! موندن بزنی نهرسه طیا؟! «تلهنجی قزی» شیکلمی قایسی بر چغوب ده بتهکلرن «بتکهن، قایتادن چغوی معلوم توگل» دیب نیک یلرنی شماغنه اوزدرا بیررگه؟! اگر آرنی قایتادن چغارو کوب مصارفارغه ترهلسه، نه لله نی قدر قرائت کتابلری، رومان ودراما اسمی بلهن چقغان کچکنه کچکنه حکایه صمانلر وئله نی قدر شعر اسمنده گی کاغد کیسه کلرن چغارونی بتولمی توقتاورغده، بر بولسهده بره گیلی ایتدروب ماتورغنه تگی اونوطلوب بارا یاتقانلرن چغاررغه آشغو تیوش ایدی. نیکدر بو خصوصلرده بزنگ کتابلریمز کوب دقت ایتمیلر. شعر و حکایه یازو دردنده گیلرگه ژورناللریمز بار. اگر قلملری امیدلی ایکنی سیزلسه، ژورناللریمز توگل غزتهلریمزده درج ایتلر. اگر اوقوچیلر یاراتسلر، آندن صولتده کتاب ایتوب چغاررغه بولا. بو اش، کتابلریمز اوچونده فائدهسز بولمی، چونکه آنی خلق بر طانونعاج طاغیده تیزرک آلوب کتبخانه اشکافن زینتلرگه آشغالر.

آخرده دینی کتابلریمزغه دقت ایتسهک اول حقدده بر نیچه نهیتهسی سوز یوق توگل. اجتهادلی بر نیچه معلم ومدرسلیمیز خلقمیزی عرب کتابلری اوراغندن قوتقاردیلر. عبادت ودعالمیزنی اوز تلمزده آکلایوب بیردیلر. حتی ملالرمزنگ ده کوبره گی بلهنگن، میراث علمن اوز تلمزده یازوب، مکتب شاگردلرینه درسک حاضرله دیلر. لکن تکفین و تجهیز حقدده ملی تلده بر آجق درسک کتایی هامان یوق نهلی. صوگهی ایکی یلده غی کبی فوق العاده چاقلرده موندی بر ملی تلده دینی کتابلریمز کیرکلیگی بیگرهکده ظاهر در. مکتبلریمزنگ زور مقصدی دینی ودنیای اشلرده اوز کیره گن اوزی بلورلک، بو حقدده آپتراو وباشقهلرغه کوب محتاج بولماسلق کشیلر چغارو ایکنی آکلی صنضمزغه کوبدن معلوم ایدی.

معلم: یارالله مرادی. «غوریف».

منه نهیتیک عفت توتاشنی، آنک شعرلری طانونلوب طالاتنی سیزلگهچ، شعرلر مجموعه سینک بر نیچی طبیعی تیز آراده صانلوبده بتهکن.

کتابسزاق حقدده هم طغانی بر کیمچیلگمز مشهور محرر و ادبیلریمزنگ مفصل ترجمه حاللری یازلغان طولی و زور بر مجموعه مزنگ یوقلغیدر. بو ترجمه حاللرنگ بر نیچهلری غزته، ژورنال وکلیندارلریمزده یازلغان بولسهلرده، آنلر وقتلی مطبوعات بولو سبیلی اوز وقتنده اوقولغانده قویلغان بولا هم قایسی بر جیناقسزلرده یوغالغانده بولا. آداغی بهش بوونلریمزغه مونلرنی جیناب یوررگه وقتده صیدرماس هم روحلی کوکل یالغورده. اگر شول وقتده مشهور یازوچیلریمزنگ ترجمه حاللری باصلغان نفیس بر مجموعه کورنوب طورسه، بهشلیمیزگه اشکافدن آلوب آچارغده، اوقورغنه بولور ایدی.

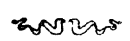
طغانی بزده «تریه» حقدده چقغان کتابلرده آز کورنهلر. بار قدرلریده تیک تن تریهسی حقدده بولوب روح و اخلاقغه تعلقی تریه کتایی هامان نهلی یوق. بو کبی تریه حقدده ژورناللریمزده یازلغان بولسهلرده، وقتلی مطبوعاتده بولو سبیلی وقتلیغنه اوقولوب قالغان هم ملتیز آراسنده ژورناللرغه مشتری بولور هامان نهلی آزلق درجهسندن اوته آلیمیلر.

اگر شوندی تریه علمی متخصصلری طرفندن یازلغان طولی بر کتاب اوز تلمزده چغوب اعلانلری یش یش کوزگه

شعر:

کوک آیی

کوک آیی اول کوک اوچون بیت کوک نوری کوک بولدزی
 جلمایا جری آنک قارشنده نوری کوک قزی.
 کوک آیی اول کوک یه می کوک کورنشینک کوزگوسی
 قارشوسنده چهج تازی آلتون تاراقلی حور قزی
 ساز صزا آیفه قاراب جیردن توروب کوب جیر قزی
 بهش توگه حیرگه قاراب بهش «آی صلو» تاتار قزی
 کشف پانیی.

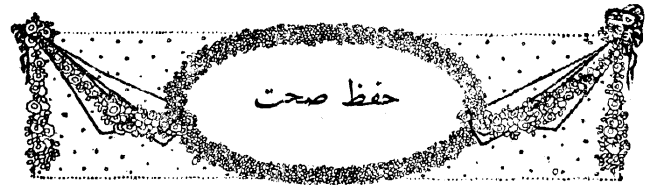

کفو توگل

کونلرم یه مسز... محیطم بولمادی جانغه کفو،
 بس شونکچون دنیاغه میندن مکافات: قخ تظوا!...
 ش پایچ.

كاتار خسته‌لنی

بو صوڭ و قتلرده ملتزم علم معرفت هنروصنعت كېي اشلرگه اهميت بيره باشلاولرى ايله بر ابر حفظ صحت قاعده‌لر يته‌ده ممكن قدر رعايه ايتيه باشلاديلر. چونكه سلامت عقل، سلامت بدنده‌گنه بولون، ضعيف و چرك ملتنن الله نيندى اش چقمايه چغن آكلى باشلاديلر. شونگ اوجون حفظ صحت قاعده‌لرن بيان ايتوب سيرك بولسه‌ده مطبوعات صحيفه‌لرنده مقاله‌لر وتورلى خسته‌لقردن صاقلانو يوللرن كورسه‌توب رساله‌لر نشر ايتديلر.

لكن خلقمز آراسنده دهشتلى روشده حكيم سورگان «كاتار» (معدة- آش باطماو) خسته‌لگي حقنده بوكونگه چه مطبوعاتده تلگه آلورلق سوزلر وقولغه آلورلق رساله‌لر نشر ايتولمادى. بو آورو وبا، چاخوقه كېك يوغوشلى وقورقچلى بولمسه‌ده وباهم چاخوقه‌گه قاراغانده كاتار خسته‌لغى خلقمزنى آخرنگه كوبرهك اوزاتوب تورادر. بو آورو ياشلرده كوب بولمسه‌ده اير اورتاسى و آندن صوگتيلر مونك ايله كوبرهك مبتلا بولالر. بو آورو ايله كوچو-چيلرنگ حسابى هر كمگه معلوم بولمسه‌ده خلقمزنى كوزلرى وقوللرى ايله آخرت سفرينه اوزاتوب توروجى امام افنديلرگه بيك آچق معلومدر. محله‌لرنده اورتا والوغره ق كشيبردن وفات بولغانلرنيگ اوجدن بر الوشى كاتار آورو ايله وفات بولووى ميتريگه دفترلرنده كورنده. بو آورو خلقمز آراسنده شولدرجه كويمشدركه آراشقان آدملرنگ حال احوالندن خيبردار بولغانلرغه مونك ايله مبتلا بولوچيلرني بيك جش اوچر اتورغه توغرى كيله‌در. دخى‌ده شونسى عجبدر- باليتسه و كلينيكلرده خدمت ايتوجى دوكتورلرنگ سوزلرینه قاراغانده روسيه‌ده باشقه خلقلرغه قاراغانده معدة و آش باطماو خسته‌لگي ايله جفالانوجيلرنگ ايگ كويى مسلمانلردر.

آورولر حقنده سويلرگه اهليتم و علم طبدين خبرم يوقلقدنن بو حقهده معلومات برونى اهليتمه طابشرسامده بر آز ظاهرى سبيلرن كورسه‌توب واوستنگنه بولسه‌ده معلومات بيروب كيتونى تيوش طابامن.

كاتار آورووى برنيچه تورلى بولسه‌ده ايگ مشهورى آش قازاننده واجه كيلرده بولا تورغان كاتار زيلودكه، ايله كاتار كيشكه‌در. بولرنگ باشلانو و آورو روشلرى هر ايكسينگ بر تورليرمك

بولادر. آشاسى كيلماو واشتهازلق، مونك اوستينه كوكل اونواو وقوصاسى كيلو ايله باشلاندر. وبارا بارا قوصاده باشليدر. وقتنده صاقلانمسه ودوا قينمائه اول آدمنگ معدةسى اچكان وچيغان طعامنگ هيج برن هضم قيلدرمى كيرى چقارا باشليدر. ايگ آخرده بر تامچى صونى‌ده قبول ايتماز درجه‌گه كيلوب دنيادن اوتهدر.

كاتار آورونگ ايگ باشليچه سبيلرى: آشاو اچوده ترتيب و نظام يوقاق، و جونلاب پشوب يتمگان طعاملر، بوزلغان وچرگان نرسه‌لر، ويك مايلى آشر، جامادن آرتوق كوب آشاو، دخى برى هضم قيلمى ايكنجچيسن اوست اوستينه آشاودن كيله‌در. بعضا تيرله‌گان صوگنده صالحن صو اچوب يا كه باشقچه معدةنى صالحون آلرودن واسپرتلى اچماكلرني كوب استعمال ايتودن‌ده بولادر.

ايندى كاتار حاصل بولوونگ ايگ زورسبى آشاو اچونك ره‌تسزلىگى بولدقدن خلقمزنگ آشاو اچو خصوصندن بر آز سويله بكيتمك بولامن.

خلقمزنگ آشاو اچو اشينه كيلسهك بيك كوتنده، خصوصا اول خلقنده ترتيب و وقتجه آشاو اچو يوق. نيچك جايفه كيلدى، شولاي آشاب اچوب يورى بيرلر. دخى‌ده خلقمز آراسنده بيك ايسكيدن عادت بواوب كيلگان قوناق، قدا و قداچه صيلاونى ابگ زور حرمتدن ديب حساب ايتلر. قوناق حرمت ايتو سنت اش. لکن كوب و قتلرى صيلاونوشب اوتكارولر وقوناق حرمتليم ديب تكللفى ومعناسز صيلاشولر، اورنسز چغشلاونار تضييع وقت واسراف اشلردندر. جناب حق حاجت قدرى آشاو اچو ايله بيوره، لکن حاجتى ولزومى بولمغان آشاو اچو مجلسلرى قوروب وقت اوتكەرولرني اسراف جمله‌سندن صاناب نهى ايتهدر (۱).

(۱) كلوا و اشربوا ولا تسرفوا... قازان، اورنورغ، طروبسكى مسلمانلرينگ طوى و باشقه اشسزلكدن ياصاغان نيچه‌شر طا باقلق تكللفى و آرتوق راسخوتلى ايرلر و خاتونلر مجلسى. قازاقلرنگ بر نيچه باش قوى و جلقى صويوب بر نيقدر آللر جيپولوب باطا اوقيمز ديب جيولوشب آشاولرى، سنتچى باباغه اون بيش، بكرمى تين بيرو ايله بته‌چك اشكه نيچه‌شر مگگه توشروب قوترونوب ياصاغان توركستان مسلمانلرينگ سنت طوبلرى، يالغز آشاو و قورصاق توترو كيف و صفادن عبارت بولوب اسراف و بدعت اشلردندر. اگر بو مسلمانلر شول پارملرن ملت بالالرن اوقتو، يتيم و فقيرلرن تربيه‌له و يولينه صرف ايتسه‌لر، ملتننگ ني قدر آغارووينه و آغه كيتووينه سببچى بولورلر و عندالله حسابسز اجرلرگه نائل بولورلر ايدى جناب حق مؤمنلرنگ پارملرن دينى و مى اورنلرغه صرف ايتدروب هيئت اجتماعه‌لرى اصلاح ايتلوني، دنياده عالي فكر و فضيلت اياسى ملت بولوب ياشاولرني تله‌سه‌ده، شيطان مسلمانلرنگ نادانلقلرندن استفاده ايتوب، پاره‌لرن بيهوده و فائده‌سز اورنغه صرف ايتدروب تدنى و فقيرلك‌گه اوستريدر.

کاتارغہ ایک یاخشی دوا آشاو اچونی وقتلی قیلو، جیکل آشلیر آشاو، آرتوق کوب آشاودن صاقلانودر. شول روشچہ کاتار علامتی سیزلگاچده صاقلانسه بیگرہ کده آشاو اچوده توتاناقلیراق بولسه بو آورودن تیز وقتده قوتولورغہ ممکندر.

افندیمر حضرتلرینک «البطنه اصل الداء والحمية راس الدواء» دیمہ کینگ حکمتی ده شول بولسه کیرہک. قورصاقغہ تیوشلیدن آرتوق توتورو، آورونگ اصلی بولوب، صاقلانمق دواننگ باشی دیمکدر. اسلامیتده تویغاندن آرتوق آشاونگ حرام بولویونک حکمتی ده هم شولدر. یوقسه اللهنگ رزقن آدم بالارینک قورصاغینه قرغانغاندن توگل. الحاصل عقلی آدم اوز نفسینه اوزی طیب بولورغہ تیوش دنیاده آدمگہ آشارغہ دیب یاشارگہ تیوش بولمای بلکه یاشارلک قدرگنه آشارغہ تیوش.

«کیردک توگل آشارغہ دیب یاشارگہ

کیردک لیکن یاشار مقدار آشارغہ»

«توقای».

دخی ده معدده کاتاردن باشقہ قورقتچلی آورولر۔ یازوہ ایله راک (سرطان) آوروی ده بولا. مونلرک آوروروشلری ده کاتارنقی توسلیردک بولادر دیلر. معدده گہ یازوہ بولو اوزاق دوام ایتمک کاتاردن حاصل بولوب بر آز دوانی قابل بولسه ده لیکن راک آوروی ایگ قورقتچلی آورولردن بولوب دوالرینی ده قابل توگلدر. م. خلیل سلطان محمد یادکاری.

شعر:

حال زدن بر کورنش

قرلر ایسره،

ایرلر کورکه،

خاتونلر قورچاق!

آکفی شخصیت،

یالتری تهریلکه،

مطبوعات۔ اوینچاق!..

کوزلر - جلاندا،

تللر - جومالای؛

مالایلر - ئورمه‌له،

تاناولر - «هیمالای»!..

شیخ زاده بابیچ،

خاتون قرلرمنگ تریه و اصول کورمه دکلرندن آش حاضرلهو اشلری ده بیک توبان. نیندی اشلر بدن اوجون فائده‌لی وهضملی بولون بلوب اشلو یوق. بارپشره بلگان عملی اشلری ایت، مای، قامر نرسه‌لری بولوب مایغه اووالو، اچینه مای توترو، مایغه پشرودر. مایدن باشقہ یاخشی وهضملی طعاملرینی حاضرلهونی بولا تورغان اش دیب بلمیدرلر. هضمی بیکل وتوققلی، بدن اوجون فائده‌لی بولغان باشچہ اشلری استعمال ایتو بزنگ خلقده یوق.

آول خلقینگ بار آشاغانی هضمی آورور بولغان آرش ایکمگی بولوب خاتونلری آنی ده جونلی باشلی پشروب آشاتا آلمیدرلر. ایکمکدن قالا ایگ کوب آشاغانلری بره نگیدر، طیبیلرنگ سوزلرینه کوره بره نینگ آزی ضررسز بولسه ده هر وقت بره نگی آشاوده کاتار خسته‌لغینه سبب بولادر. بو صوگ و قتلرده خلقمنگ بیک بیرلگان اشلری چای اچمکدر. روسیه مسلمانلری قدروک بلکه قظایلر اوزلری ده اچہ آلمی تورغاندر. چاینگ آزی ضررسز بولسه ده کوب اچمک معدده اوجون ضررلیدر.

مونلر اوستینه نشنگ ناچار وضعیف بولولری ده کاتار خسته‌لگینه زور سبب بولادر. چونکه تش ضعیف بولوب تیوشلی وظیفه سن اوتوب طعامنی یاخشی چایناپ یوموشاتوب واقلاب جبره آلماسه معدده گہ ایکی وظیفه فالادر. تش حاضرلهب ییارمگان طعاملرینی واقلاسی جوموشاتاسی هم اوزینگ وظیفه سی بولغان صیوقلاو بو طقلاو اشیدر. البته مونگ برسی معدده گہ آرتوق خدمت بولدقندن آور و ضررلیدر. شونگ اوجون یاشدانوگ بالانگ آوز و تشرن چیسطا و صاقلاب یوررگه عادتلاندرورگه تیوش.

بزننگ بیک کوبمزگه باش وقتمزده مونگ ایشی تریه‌لر بولماقدن یاشلرمن تش آوروندن چقمیدر. یاشمز یکرمی اوتوزگه یتمی سکسان یاشده گی قارتلر کبک آوزمزداغی تشرل پاک و تازا یورمگانلکدن چروب وقویولوب بته‌در. افندیمر حضرتلرینک سزلرگه مشقت بولودن قورقماسام مسواک ایله امرایتہر ایدم دیمہ. کینگ حکمتی ده شولدر. آوز و تشرنگ تازا وسلامت بولماقی حفظ صحتک زور سبب بولون آگلتمشدر. الوغ بولغاندن صوگ تشرنی صاقلامق و تریه‌له مک بولامز، لیکن وقتی اوتہ‌در. کشینگ طبیعتی یاشدن موندی تریه‌له ایله تریه‌له نوب و عادتلا نوب اوسماسه موندی اشلرگه مساهله قیلوچان و اعتبارغہ آلماوچان بولادر.

ایندی براوده کاتار علامتی بلنسه وقت اوزدرماسدن طیبیلرگه کورنورگه تیوشدر. آنلر تیشلی دوالرن بیروب، سوت کواکی وشولیا کبی جیکل اشلر آشارغہ و باشقہ چه کنگاشلر بیرلر. لیکن

مطبوعات و ادبیات.

بلمیلر. ۳۰ یلاب مدرسه ده یاتودن مقصود و غرض نیندی نرسه ایکانن اویلا میلر، اوقوغان نرسه لرینک نیندی اشکه یاراغانلغن ده آ کلاب بیره المیلر. عرب تلنده ایگ مهم اورن طوققان بلاغت و اصول قاعده لری اوقولمی، اوقولغان کتابلرنی ده باشندن آخزینه قدر کوروب چقمیلر. مذکور «اوظز یل» لر دیباچه دن آرتمی.

دیگ، اوقودن و مدرسه ده یاتودن مقصود و غرض آ کلابی،

غایه سی نتیجه سی اویلانمی . . .

اوزاقده اوتمه دی، ناتار دنیاسی آماشندی. فکر لر یا گاردی، «می» لر صافلانندی، باشلر اشلی باشلادی. اوقتو اصوللری بردن اوزگارتلوب فائده لی یولغه سالندی. ابتدائی مکتبلر ده اوقوچی صبی بالالرغه قدر «غایه» و «غرض» نی آ کلابی باشلادیلر. ناتار دنیاسینگ بولای تیز کوته رلوب کیتوونه ملی مطبوعات، غزیه و جریده لر سبب بولدی.

قاچاندر اوز تلمزده غزیه و ژورناللر، فنی و ادبی رساله لر تارالا باشلادی؛ شول کوندن اعتبارا ناتار باشینه طوغری فکرده کردی. نهایت ۵-۱۰ یل اجنده ملت و مایتمزنی آ کلابلرلر آک و معلومات حاصل قیلدق. کچکنه مکتب بالالرینه قدر ملی تل و ملی ادبیاتمزگه محبت ایته طورغان بولدیلر. منه شول فکر آچلو سایه سنده قول بلهن یاصاغان شیکلی غایت تیزلک ایله ادیب و محررلر، معلم و مرپیلر یتشدی. شاعرار طوغدی.

تلمزنگ صرف، نحو و بلاغت قاعده لری کتاب بولوبده چقدی. مطبوعات واسطه سیله بتون ناتار دنیاسینه تارالدی.

درست، بز ئه لی مقصودقه باروب یتکانمز یوق. اما مقصودنی آ کلاب شوکا یتو یتتی بلهن یولغه کردک. نه کر نله ب بولسه ده آغه آطاب طورامز . . . یتهمز . . .

تلمزنگ قاعده لری کتاب بولوب چقه سده، ئه لی بو اشمز کالته ایرشکانی یوق. تورلی قلملر بلهن تورلی توسده بازغان «یارم یارطی» قاعده لر مزده تورلی یرلر ده طوزلوب چه چلوب یوریلر. منه شول قاعده لر، اربابی طرفندن دتکه آتوب بر یرگه طویلانسه، شوکره تنقید قیلنوب بر قرارغه کیلنسه «نظری» لری عملی روشکه قویلسه بیک یاخشی بولور ایدی.

تلمزنی توزه تو، لغتلمزنی کوبه یتو، حیت لغتلرنی اوزله شدرو، املا و شیوه لرمنی برله شدرو یولنده جدیره ک حرکت قیلنسه گوزمل اولور ایدی.

بونک اهمیتی مکتبلرمنی ایسکه توشر گانده بیگره کده آجق آ کلانا. قاعده لر بر نقطه غه طوقتالوب قویلسه مرتب و معلملرمن

ایسکی مدرسه لر مزده، یاگا کیلگان شاگردلرنی «سین حیوان ناطقی، حیوان صادقی؟» دیب ایرشدر و عادتنی بار ایدی. نی دیوب ایتور گده بلمی آبدراب بتکاندن صوگ «حیوان ناطق» دیرگه اویره نه طورغان ایگ. بو ایسه یونان فیلسوفلرینک تعلملری بولوب «شمسیه» لر آرقلی بزنگ مدرسه لر مزگه کیلوب کرگان بر منطقدر. دیگ «نطق» صفتی و درست سویله و خاصیتی بیک ایسکی زماندن یرلی مهم اورن طوتوب کیلگان بر مسئله در. فقط بز اولچاقده شولقدر یسن گنه بله ایگ. صرف، نحو، بلاغت، اصول، منطق و عروض کیی تل و ادبیاتکه متعلق قاعده لرنی عرب تلینه گنه خاص بر نرسه دیب بله و اوز تلمزنگ ده شوندی قاعده لری بارلغن خاطرگه آلمی طورغان ایگ. چونکه اولچاقلر ده بزنگ باشلر، گه وده سندن آیرلوب بازده یاتقان توسلی ایدی. فکر دائره لر مزده بیک تار ایدی. اویلاو، اویلاو حسیاتدن محروم طورا ایگ، توغروسی باشلمز اوزلگندن اشله می، اوزینه بر کشف و ایجاد یاصی آلمی - آنا آنالرمزدن ایشلوب قولالرغه سکشوب قالغان عادی و طویاس معنالنرنی گنه تکرارلاب طورا طورغان ایگ.

«شعر» دیب یورگان نرسه لر مزده - چالبار یتلری و بره ونگ عرضه تیلوب یازغان اول طاقماقلرندن عبارت بولا ایدی. شوندن یاخشوق لذت آلا طورغان ایگ.

مطبوعات بولماسه ده، آندی شخصیتکه صوغلوب یازغان «یت» لر تیلیگرام خبری کبک بیک تیز تارالوب ئولگره ایدی. بوندی یتلر مدرسه شاگردلری طرفندن چغارلا یاگه ۱۵-۲۰ یل مدرسه ده یاتوب چغوب ده اشکه آشمی قالغان یالقاو «جور» لرنگ همت و غیرتلی آرقاسنده وجودکه کیلوب اولدن اولغه، شهردن شهرگه جه یری ایدی.

ایسکی مدرسه لر مزده هر نه قدر: «هر اشکه شروعدن اول اوچ نرسه نی بلمکدن چاره یوق. ۱- موضوع، ۲- غایه، غرض» دیگان سوزلر سویله نسه ده بر اشدن غایه و غرض آ کلانمی حتی اوقوغان نرسه لرمننگ موضوعلرن ده بلمی طورغان ایگ.

بو اش «منبع علوم» آتالغان بخاراده بو کونده شولای ئلی. بخارانگ بتون مدرسه لری عرب تلی دیرساری بلهن اشغال ایتلیدیکی حالد نه اوقوچی مدرسلر و نه اوقوچی شاگردلر عربجه نی

حالیہ، اومارطہ چیلق کسبن باشلاب کیتو ایچون ۵۰-۶۰ سوم مقدار آقچہ نی یشدررگہ ممکن. اومارطہ چیلق کسبی برلہ ییگرلکده: ملا، مؤذن، معلم، قارت وضعیف کشیلر کسب ایترگہ موافق.

بزنگ تاتار عالمندہ اماملر ومعلملر فرقهسی صوگ درجہده فقر و ذلتده یاشاگان حتی بر آط ویر صغرغده محتاجلق برلہ کون کیچرگانلری بار. بزده اماملرغہ مخصوص پینسیهلر، معلملرگہ یتارلک معاشرلر بولماو سبیلی، محترم امام ومعلملرمرز با خصوص اولده یهنه گانلری صوگ درجہده آیانچده کون کیچرلر وشونگ ایچونده معلملرمرزنگ کوبسی شهرلرگہ آغلوب بریکازچیک (سودا خدمتچیسی) بولودن باشلاب، مویکلرده یون بووغه قدر خدمت ایتهلر. بو اشلر ایسه قولده هنر بولمغانلقدندلر. یوق ایسه باشقه ملتلر شهرلر اولغه کوچوب، اول کسبلری برلہ مشغول بولغان بر زمانده «چابا تادن قورقام، نی اشلیم؟!» مقاله لرن غزته لرده اعلان ایتوب شهرلرگہ آغلورلر و آندہ غی آق یاقا ومانزیتلردن کیلگان عزت نفس ومغرورلقلرغہ آلدانولر تأسف برلہ کورلمکدهدر. مین اوزمده اولده معلملک برلہ بر نیچه سنلر مشغول بولدم. لیکن آغان وظیفهم مصرفه یتسگاج، حتی شاگرد و قتمده اوقوغان کتابلرمنی یارتی بهاسینه ساتوب اشارغه مجبور بولدم. اولده معلملک برلہ گنه معیشت ایتمو آغر و مشقتلی ایدگن، آچی تجربہ برلہ بلدم. معیشتنگ کیتگن طوترو ایچون، مطلقا بر واردات غه محتاج بولدم. صوگره آز مشقتلی، کوب داخودلی اوزمه لایق بر کسب ازلهب: باقچه چیلق، قوشچیلق، اومارطہ-چیلق کسبیلری حقنده یازلغان اثرلرنی بر بر تفتیش قیلورغه طوتندم. هر بر فائده لی نرسه گہ یارلی بولغان تاتار مطبوعاتی یورت خوجہ لغی-یارلی ایکان. مذکور اوچ فننگ برسی حقنده قولغه توتوب اوقوب استفادہ قیلورلق بر اثر طابا آلامدم. صوگره روس مطبوعاتده (قورتچیلق حقنده یازوچی) دیرنوف، خاباجف، ایدوارد بیرتران و باشقه пчеловодъ لر طرفندن یازلغان اثرلرنی اوقوب، قورتچیلق کسبن اوزمه لایق تابدم. اول کسبلرندن ایگ ییکل، ایگ ملی وایگ فائده لی کسب، مطلقا قورتچیلق کسیدر. آز وقتده، آز آقچہ طوتوب، زور داخود کیتیرگہ تلہ گان هر افندیگہ، مین اوز طرفمدن اومارطہ چیلق-قورتچیلق کسبن تقدیم ایتم.

معلم: اسماعیل دین محمد.

ایچون نی قدر آور یوکلر ییکله ییگان بولور ایدی. آندن آری وقتلی مطبوعاتده شوگا ایهربرده اش قیلور ایدی. شونگ ایله برابر مکتب و درس کتابلری ده بر توسلی یازاور، املا و شیوه لری برلہ شر ایدی، بولای ایسکانده قاعده لرنمزمگ تیزرک تطبیق قیلنور و تیزرک رسمیلہ شوب کیتہر ایدی. منہ شونی اعتبارغه آلوب قاعده توزوچی زورراق محررلرمرز ایندی موندن صوگ اوز آرا اویشوب مصلحت بلہ زره اش کوررگہ تیش. یوقسه قاعده ل بر قالبغه صوغلمی طوروب آنی عمومیلہ شدرو، رسمیلہ شدروب عملیتکہ قویو خیلی اوزافغه تارتلاچقدر.

ملی شعرلرمرزنی ده صنفلرغه آیروب، اوز درجه سینه قاراب مکتب و مدرسہ لرمزده درس ایتوب اوقوتا باشلارغه وقت ایدی. شعر-عقلنی اوسدره، اعتبارنی آرتدرا، روحنی کونته ره، اویلانو قوه سینی آرتدرا: تل وادیات حقنده غی خدمتلرن سوبیلہ طوراسی ده یوق ایندی.

خلق جبرلرنده بتونلهی اعتبارسز قالدرو یارامی. بونگ ده تلمز و یاش اوسمر ادبیاتمزمگ خدمتی تیه چکدر. خلق جری-طورمشنگ تلی منزله نده بواب، طورمش شول تل بلن اوزینگ باشندن اوتکان اشلرنی «فلک» گ. آگلانا...

خلق جری هر ملتده بار. دقت ایسلسه بوندی جبرلردن یاخشوق ماتیریل تابارغه ممکن. قسقه سی بر ملتنگ عوام جرن اوقوغانده اول ملتنگ طورمشی بلن بر آز مناسبت حاصل قیلورغه یول بار. نوشیروان یاوشف.

اولده ملی کسب

اول کسبلرندن، اومارطہ چیلق کسبی: ییکل، ملی کسبلردن حسابلرغه یارارلق یاخشی بر کسیدر. کوب اورنلرده خصوصاً ضیالیلردن بالغز قورتچیلق کسبی برلہ ننگنه شغله نوب کون کیچرگانلر بار. بزنگ مسلمانلرده آنا، بابادن قالغان ملی بر کسمزنی قولدن بتونلهی طاشلاماسه لرده آگا اهمیت یروب آنک برلہ کسب ایسکان کشیلرمرز، یوق دیرلک درجہده آردر. کوب کسبلرگہ قاراغانده اومارطہ چیلق کسبی، مادی هم معنوی طرفدن ییکل هم اوکهای بر کسیدر. ایگنچیلک، مال آصراوچیلق سودا گرلک کسینه یوزمه لہب حتی مکلهب آقچہ کبرک بولغان

زکات حقنده غی مقاله مناسبتی برله

۷۱

قیلمی تا که اوپون پچان کیلرده عشر واجب بولور ایدی بلکه مما اخرجنانی انسان اشلی تورغان نرسه لر که حمل ایتدیلر، عانی خاص یاصادیلر، آیتتی تحریف و تبدیل قیلدیلر، حالبوکه هیچ بر سلف بو آیت ایله زکات عشر که استدلال قیلغانی یوق. حنفیلر مذهب حرمتینه تأویل اوزر رأینری ایله تخصیص ایتلر، دی. اش بونک ایله گنه فالعی بلکه وجوب عشر ایچون عله: اوزون وقت صاقلاونی قابل بولغان آشاماق دگانلری ایچون شافعیلرنی ده رد قیله.

افندی! مذاهب اربعه اصحابنه اطالۀ لسان قیلو بز ناتارلرنک وظیفه سی توکل. بز لر غزالی و رازیلرده بولا آلمیز... «آیت سابقه برله عشر حقنده هیچ بر سلف استدلال قیلمادی» دیسز و حالنکه ابو حنیفه عام معنی سی ایله، شافی خالصراق یعنی ما یزرعه الانسان معنی سی ایله زکات عشر که استدلال قیلمشلر. آیتنک سبب بزولی ده واجباتنکه استدلالنی افاده قیله: «نزلت بسبب رجل من الانصار علق قنوا من حشف فی الموضع الذی کان المسلمون یعقلون صدقة ثمارهم صدقة من تمر» عصام بن رواد، عبیده السلمانی طریقندن روایت قیله: «قال سئلت علیارضى الله عنه عن قول الله: «يا ايها الذين آمنوا انفقوا من طيبات ما كسبتم ومما اخرجنا لكم من الارض الخ قال فقال على نزلت هذه الآية في الزكاة المفروضة» طبری.

ایمدی علی رضی الله عنه ابو حنیفه و شافعیلرنی هیچ برسی سلف توکل دیسز ایکان- هاتوا برهانکم! بز آنلرنی سلفلرنک یمشلری دیمز. آیت مذکوره مطاق صدقه نی غنه بلدره واجبه که تعلقی یوق دیسز ایکان، خازن، طبری، قاضی، جلالین، جملردن بر نیچه کاغد یرتوب ناشلاسا کرغنه بو دعوا کرنی قازانورسز. یوقسه مقصودک صدقه نافله نک فائده سی و آک استدلال قیلو بولسه قرآنده نافله که تحریض و آنک اهمیتتی بیان ایکان لایعد ولا یحصی واحادیث نبویه ده ده «ان فی المال حقا سوی الزکاة» مفادنده دلیلر اکثر من الرمل والحصى در. صدقه نافله ایچون شوندی کوب آیت واحادیثلر بار ایکان فلان آیتده حنفیلر مذهب حرمتینه تحریف ایکان و شافعیلر حدود الله دن تجاوز قیلغان کبک الفاظ قوللانوغه حقه کز یوق.

ایمدی ذا کر افدینک جزیه خراج و غنیمت حقنده بولغان سوزلری بز نک ایچون اهمیتتی بولمادیغندن شول کوی قالدرد. موندن سوک: «بیت المال و خزینة اسلام عصر سعادتده بار. زکات و باشقه واردات آنده جیولادر، اول سنت بلکه آیت کریمه ایله ثابت» دی. صحیح نعم البیان دیمز. مگر مونگ آرتندن بر قاره خبر کتیره و: «بایغی اسلام خزینتینه تا پشرفغان حاجا

محترم ذا کر افندی آیوخانف جنابلری، حاجی احمد امیرنک زکات و باشقه واجبات حقنده مراجعتینه لطف و تنزل بویروب «زکات و اسلام ایرادلری» اسمنده «شورا» نک برنجی غینوارده چیقغان عددنده مفصل بر مقاله یازا هم ده شول مقاله نک باشنده ذ. افندی هیچ بر مجتهد و فقیهلر که اعتبار و تقلید ایتمی و آنلر حضورنده تز چوکمی بلکه الله نک ارشاد و هدایتی ایله رسولینک ارائه و دلالتی سایه سنده یورونی وعده ایته یعنی قرآن و سنتدن بالاستقلال یول تابا و بالذات احکام استخراج قیله. قرآنی، حدیثی، قرآن ایله تفسیر ایتده بو خصوصده فقیه و مجتهدلر تعصبی ایله یاصالغان جعلی شریعتکه ایه رودن بنی معذور توتکیز، چونکه فقهچیلرنک «دین» ایله نه سنده سویله گن سوزلری، توزگن شریعتلری ملت اسلامیه ایچون اجتماعی حیاتده اورن اشغال قیلمادی کبی علمی قیمتکده مالک توکلدر دی ده قولینی سلتی «هم رجال ونحن رجال» دیب مسئله که قدم قویه در.

حاجی احمد افدینک «دولت خزینتینه تا پشرفغان هر نوعی ویرگولرمز زکات زدن کیتهمی؟» دیکان استرحامینه «نعم» دن اول واردات اسلام حقنده تعداد و تحلیل که کروش. سوکره کتاب سنتنک ارشادینه کوره بر نی قدر نالوغلر جیولا و آنلرده اسلام دولتینک حاجات و عمومی مصالحینه صرف قیلنه در. «دین» ویرگولرینی ایکیگه بوله ده مسلمین اوستینه یوکلنگانی بولا: زکات عشر کبی، غیر مسلمین اوستینه یوکلنگانی بولا: جزیه، خراج کبی هم ده غنیمت فی و واردات جمله سندن دی. زکات عشر ایسه ۸ نرسده قدری معین اداسی واجب بولا. اما بر نی قدر حیوبات فوا که حضرات عروض بار که قدر معین بولماسه ده هر بر انسانغه عن طیب النفس اداسی لازم ایتله.

بن بوگاده غسل و ثمر الحلیل نی ضم قیلوب ذ. افدینک تکرار مطالعه سینه حواله ایدم ده فقها کرام اعتبار قیلغان قواعدلرنک رعایه سینی اوتنه من هم ده سلفلرمز حقنده غی سو ادینه ناراضیلق کوسترم.

ذ. افندی آیت: حنفیلر «یا ایها الذین آمنوا انفقوا من طيبات ما کسبتم ومما اخرجنا لكم من الارض» آیتینک عمومی برله عمل

و منافع عمومیه سینه طو تولاچق ماللرنی دولتمز خزینه سینه تابشر - سا گزده زکاتنگردن کیته و منافع اسلامغه صرف قیلنه در . فقط دولت خزینه سینه تابشرغان ماللرکز زکاتنگردن آزاراق بولدیغی ایچون انصاف قیلوب متبایسنی دخی تابشررسز» دی . . . .
منه ۱۳۳۴ یلدن بیرلی کوتکان خبر و فریاد هاتف ایشت ایشته سک کیسه! . . . .

درست دولت خزینه سی مصارف سبهنک هر قایوسینه تابشره تورغاندر . عمومیره کیتکانده منافع عمومیه مزگه مسجد مدرسه تأسیسی ، امام مدرس ، معلم وظیفه لری ، کتبخانه قرآنخانه کیلرگه واسطه چیلق ایته ده تورغاندر ، بلکه بو کوزنیتسکی ده شولایدر ، آنده غرابت یوق . مگر ذا کر افندینگ اسلاملرغه خاص بولغان خزینه برله بو کونگی توری ملتر ایچون مشترک بولغان خزینه نی متداخل قیلوب هر ایکسنی برابر کورووی موافق بولماسه کیرهک . بو افندی اوزی مذهب خوجه لری کبی توگل بلکه آیات واحادیت صریحه ایله عمل قیله جق ایدی . شونک ایچون ایندی بو خصوصه آیت وحیدلرینی یازسون ایدی . بزنگ چه ذا کر افندینگ بو سوزلری ترهات و هذیاتدن باشقه بر نرسه ده توگل . حاجی احمدگه جواب چغوب افتاع قیلسه احتمال ۸۰ مصارفدن بری مؤلفه القلوب بو ایسه سقط بالاجماع معلومگردد . ایندی قالغان یدینگ حکومت قایوسی بولوب زکاتمنزنی جیادر ؟ بولسه عامل بولسه کیرهک . لکن عامل ده بولا آلمی . چونکه مسلمانلرنگ دینی اشارنده عامل بولو ایچون مسلمان بولویچیلق شرط . « لن یجعل الله . . . » ، « کتب عمر رضی سعد ابن ابی وقاص لا تتخذ احدا من المشرکین کاتباً علی المسلمین . . . » شرح سیر کبیره « ولا تتخذوا بطانة من دونکم » .

الحاصل زکات جمعیت اسلامیه نی کوچایتو ، احتیاجات و منافع عمومیه سنی کوزه تو ، اصلاح قیلو ، هیئت اسلامیه گه جان کروتو عروءه وثقی مز کلمه الله نی اعلا و نشر قیلو ، قرآن ایچون بیوک بر میدان تیارلاو ، اهالی اسلامیه نك همومینی هم واحد قیلوب بارچه سینی « وما خلقت الجن والانس الا ليعبدون » دعوتینه سوق قیلو ایکان سز توراسزده نالوغکر زکاتندن کیته دیسز . ۲۰ میلیون اسلامنگ واجبه لری دولتی نیچه کون آسار دیب بله سز ؟ درست حکومتمزگه هر وقت خصوصاً بوندی فوق العاده یلرنده یاردم قیلو انسانیت نقطه نظرندن وظیفه مزدر ، آنی واجبه دن باشقه دن بیررمز ، یوقسه « قازقارالی » نك بعض قازاقلری کبک واجب قرباتی صوبیمچه استودیتلرگه هدیه قیلو کبک بولاجقدر . افندی ! غرباومسا کین ، شر یالانچاق ، تاتار اولادینگ کوز توتقان و ایمانی کبی صاقلانغان بار کبک بر قابم لقمه سنی آلوب آنلرنی شر یالانچاق ظلمتده براق !

ای برادر کوز یاشلرینه قالورسن ، تاشلا بو سوزلرگنی موگا هیچ بر دین و هیچ بر انسانیت باش ایچک توگل . درست اجتهاد فیض الهی ، الهام ربانیدر . رحمت الهیه دائم لاینقطعدر ، منقرض توگلدر ، مگرده نظر قیل محاکمه یورت ، تاتار ملتینگ حیات اجتماعی و معارف اشلرینه و روسلرغه ، روسلرنگ بیوک عالملرندن باشلاب اوفاق قریه لرینه ختلی توری درجه ده توری اوقو یورتلری ایله زینتله نگان مکمل تعلیم و تربیه بارا . بزده تنزل هبوط خراب بلن سکونت بارادر . ایمدی بیش اون تین واجبه و فاضله مزده باشقه اورنلرغه کیتسه مسلمانلر نی اشلرلر ؟

مسجد مدرسه تربیه سی ، امام معلم مؤذن وظیفه لری ، کتبخانه قرائت خانه ، جمعیت خیریه لر کبک مهم اورنلر بارایکان مونلر نی نیچک تربیه له مک کیرهک ؟ اگرده ملتنگ احمد ، محمودلری ، نذیروف و حکیمف هم شمعولف ، عثمانف کبی فدائیلری ، الهی لری هر یرده ظهور ایتسه لر ایدی ، شول وقت زکاتنگ و خوب و حکمت تشریعه سینی سزگه تابشر ایديک . ضیالی یاشلارمزنگ قلملری حقنده اسفلر ایتمز! . . . .

وظلم ذوی القربی اشد مضاضة علی المرأمن وقع الحسام المهند رأیت حفاء الدهر فجفوتتی کانک غضبان علی مع الدهر دیگان شاعرنگ سوزی خاطرغه توشه ، کوکل بوزولا ، کوزگه یاش کیله .

عیاض عبداللین . « آقلا » شهرنده .

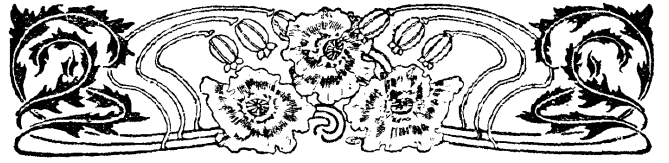
عبرتلی سوزلر :

آشخانه مایلی بولسه ، میراث مایسز بولور .
آقچه بیروب اوکنچ آلمق چوله رلکدر .
بورچغه آلوچیلرنگ یانچوقلری یالغان برله طولی بولور .
زمانتک بهاسینی ، حیانتک لذتینی بلورگه تله وچیلر اوز قول کوچلرندن و اوزلرینگ ما گلای تیرلرندن دنیا کوتسونلر .
دشمنلردن اوچ آوننگ الک یاخشی یولی آنلرنگ سوزلرینه ،
معامله لرینه التفات ایتمه و ، افترا و بهتانلرینه قارشی سوز سوبله مه ودر .
بزنگ قاشمزده باشقه لرنگ ثباتلری « عناد » و اوزمزنگ « عناد » مز « ثبات » و « متانت » در .

اگرده انسانلرنگ هر بری عادل بولسه ایدی ، اول وقت بهادرلقغه احتیاج قالماز ایدی .

تله گاننگ بولماسه بولورلق نرسه نی تله !

«تربیه و تعلیم» مقاله‌لرینه عائد بر نیچه ملاحظه

قاموس علمیلر: «ژورنال - بر ملتک علمی، فنی، اجتماعی، سیاسی، اخلاقی و مدنی ترقی و تکاملنی انعکاس ایتدروچی موقت مطبوعات اورغونیدر» دیه علمی مجله‌لرنی تعریف ایتلر. مدنی عالمده، مترقی ملتدرده ژورنالارغه نیچوک قارالوب، نیندی قیمت بیلدیگنی آکلار ایچون شول تعریفی ملاحظه‌غه آلو یتسه کیرهک.

ژورنالرنک اهمیتلری - علم میدانلری کیگ، خزینهلری غایت بای بولغان باشقه ملتر ایچون شول چاقلی زور بولسه، بو اهمیت بزگه کوره تاغیده آرغراق قیمت کسب ایتهرگه لازمدر. چونکه بو کونگی حالمرده بزنگ تعاطی افکارمزرغه، توسیع معلوماتمزرغه، یومی وزمانی احتیاجلرمزنی آکلومزرغه بردن بر جدی واسطه ژورنالرمزدر. ژورنالارغه قارشنی بولغان احتیاجمزنی بر مقدارمز آکلانده کبی کورنهلر؛ چونکه کوبمز خصوصی وعمومی پروگراممالی ژورنالرنک کوبه‌بوون آرزو ایته. لکن شونگ ایله برابر ظهور ایشکان ژورنالرمز دوام ایته آلماسلر، دوام ایشکانلری ده بیک کوب خصوصده اوقوچیلرینه یاراقلی عدا بیروب آلارنی ممنون ایته آلمیلر. بو حالتک کوبکنه سیلری ده بار هم بولارنی آکلای بیک آورده توگلدنر.

بز بو یازولرمز ایله آیانچلی حالمرنک بتون سیلرینی تیکشروب طورمیچه برکنه جهتک دقت جاب ایتهرگه تلیمز.

بزنگ دوام ایتوب کیلگان، ملتک ایک زور اهمیت بیروب قاراغان ژورنالی «شورا» مجموعه سیدر. بوژورنالک مادی جهتی تأمین ایتلووی، پروگرامماسینک کیلگی و جدیگی، بونگ بردن بر یک بر علم میدانی بولورغه تیوشلگی مذکور مجله‌گه ایک زور امید ایله قارارغه ملتک حق بیردر. فقط، منه بو ژورنال کوندن کونگه اولگی اعتبارینی یوغانتوب، کیلمکدهدر. بوگا سبب بولغان حالرنک آرتق کوچلی بولغان برسی مجموعه‌ده درج ایتلگان مقاله‌لرنک اهلیتسز قلملر طرفندن یازولریدر.

«شورا» نگ کیگ‌کنه مندرجه‌سینک برسی «تربیه و تعلیم» ماده‌لریدر. تربیه و تعلیم‌نک بر ملتک حیات و سعادتته بولغان مناسبتی آکلانده بو باده یازلغان و یازلاچق نهرسه‌لرنک نی چاقلی اساسلی بولورغه تیوش ایکانی ظاهردر. شونگ ایله برابر

«شورا» نگ ایک قصورلی جهتی‌ده شوشی خصوصدهدر. «شورا» نگ چققان کوندن اعتباراً بو کونگه قدرلی اچینه آغان «تعلیم و تربیه» مقاله‌لرینی بر آکللی کشی تعقیب ایتوب کیلسه و بو مقاله‌لرنک مفهوم‌لرینی اورتاچه بر افاده ایله ترتیب ایتسه ایدی شبهه‌سز بو نهرسه‌لرنک مجموعه‌سی ۱۵۰-۲۰۰ بیتلک بر رساله بولوب چغار ایدی. ایندی بر رساله دقت ایله قارالسه غیر تمام بخنلر جینتغی بولو اوستینه‌ده بیک کوب کشیلرلرنک اشتراکی ایله بر نیچه ماخذدن اوغرا لغان نهرسه بولغانی کورلور ایدی. بو مقاله‌لرنک ماخذلرینی تیکشروب قارالسه ۴-۵ یل اولین قدر بولغانلری حکیم شهر اسپه‌نسه‌رنک «تربیه» سینی بوژغالاودن عبارت بولغان کورر ایدی؛ موندن مستثنالرنک بیک آز اولدقلری آکلشلوب حیران قالور ایدی. بختک قارشنی ذاکر اقدی قادری جنابلری مذکور کتابنی ترجمه ایتووی آرقاسنده «شورا» بیلرینی بو یواچیلرغه یول قالدردادی. لکن شونگ ایله برابر «شورا» نگ بو بابی اصلاح قیلنمادی بلکه ینه‌ده آرغراق کیلگکده ناچار یولدن کیندی.

بز شوراده باصلغان بو مقاله کبی نهرسه‌لرنی تنقید ایتوب طورمییمز. بولار معتبر بر مجله‌ده نشر قیلنولری اعتباری ایله تنقیددن توبهن طورالر. بو مقاله‌لر حقتده یازو یازغانده، بز بر جهتک دقت ایتدرگه تلیمز. بو جهتی آچوب صالو ایچون شول توبده کیله‌چک بر نیچه یولنی یازامز:

«شورا» ده صوگنی بللرده بیک کوب اورن آلوب کیلگان مقاله‌لر ۵-۶ کشیگه منحصردر، بزده شول کشیلرنی کوزدن اوتکاررگه یعنی آلارنک حرکتلرینی بر مرتبه اولچلب اوتهرگه تلیمز. باشلاب مرد عالم اقدینی آلامز. مرد عالم اقدی «تربیه و تعلیم» مقاله‌لرینی بازارغه اوزی اهل بولماو اوستنده، بو مقاله‌لرینی یازار ایچون ماخذ صایلاغان اثرلری‌ده بو کونگی ییداغوغیه‌نگ ترقیسینه نسبتاً بو فن‌نگ «شروط الصلوة» لری‌غندهدر. بو کتابلرنک بیک کوبسی ۳۵-۴۰ یلر مقدم یازلغان نهرسه‌لر بولوب بو کونگی روس ییداغوغلری آلارنی مکتبلردن قوارغه حاضرله‌نهلر. مردعالم اقدینک، مقاله‌لرینه اهل بولماوی شولایچه آکلانور: بواقندی بو مقاله‌لرینی یازغانده ماخذ ایتوب کورسه‌تکان، ییداغوغیه‌نگ «شروط الصلوة» لری بولغان شول کتابلرنک برسنی مکتب کرسیلری آراسنده آکلار - آکلانور یاداغان شاگردلک دورنده ایدی؛ ایکنچی تورلی نه‌بتکانده مردعالم اقدی ییداغوغیه طوغریسنده شروط الصلوة‌چی بر شاگرد ایدی. شروط الصلوة اوقومقده بولغان بر شاگردنک علمی بر مجله‌ده فقیرلک کورسه‌تورگه طرشوونک نه‌ق اوزی اوله‌رق مردعالم اقدی‌ده شوراده ییداغوغلق

و اوزاقغه صوزلشلی بولوینی تلهسه ماخذلرینی اوزگار تسون ایدی. مکتبلردن چغارلغان ایلتیسکیلر فلانلردن استفاده ایتسه اورنده، کولخان وغیرلردن اقتباس ایتسه گوزل بولور ایدی، بولای ایتکانده بوزوق اصولنی توزه تم دیب آوغان اصولنی ده تقدیم و قبول ایتدرو بولماس ایدی.

تربیه و تعلیم حقنده یازلغان مقاله لرنی تیکشروب قاراغانده شول مذکور کارتینالر کیلوب چقدیلر. ایدی شولارنی اعتبارغه آلکرده باشده اونکان ژورنال تعریفنی دقت برله قاراب حالمز حقنده تفکر و ملاحظه ایتکز! بتون تکاملمزنی انعکاس ایتدرگان مقاله لر بو یولده بولسلر، و حالگه کمنگ بغری یانماسده، کمنگ یوره گی صزلاناس؛! بناه علیه بزبو آچی سوزلرنی سویله ونی ملی عزت نفسمزگه کوره لازم دیب بله مزهم سکوت ایتونی جنایت صانیمز. قلم قولده ایکان ذا کر افندی آیوخان جنابلرینگ «آیو خدمتی» ایتوونینی ده کونه ره آلمانلغمزنی بلدره مز. ذا کر افندی ده شوراغه کوچرو ایچون کوب ماده لر طابارغه ممکندر. اگرده شورا مک یل دوام ایتسه بیله بو افندیگ قوراملاری قییلندن بولغان نهرسه لرگه شورا آبدراماس. اختلافی اسمی آستده یازلاچق نهرسه لرگه ماخذ بولو اوچون شهرستانیلر اون یللق آرق بولسلر، ابن اثیرلردن طبریلردن جیولسه شورا اوچون یوز یللق آرق چغار. یازولر، یوللر، صحیفه لر چغارلر! فقط بولارنی جیبوب نمره کوره نلمک لازم کیلسه تیجه صفر حتی مساوی صفر بر (۱-۹) چغار.

واق کشیلرنگ زور بولورغه تله ولری شورانی شول چاقلی اوزلرینگ واق ازلرندن اوستره دی که نیچک ایتوب نه ایتسه کده تعیر اولنوب بتمه سلك حالگه کیلیدی. بو واققلرنگ نیلرگه باروب بیتکانن آگلار اوچون روس مالایلرینگ ایکنچی اوقو یلرندده اوستره ب یورتکان قرائت. کتابلرندنده بعض پارچهلر حرفیاً شوراغه ترجمه ایتلوب کوندردلر کورینی بلو جیتهر. شوندی واققلرنگ، بولار آرقاسنده طوواجق ضررلرنگ آدیله رینه کیرته سالنماسمی امید ایلده بو مقاله چکنی یازارغه بزنی وجدان ایرکسزله دی؛ امید ایتهمز که شورانگ محترم مدیری حضرتلری ده بزنگ وجدانمزنگ اخطارینه التفات ایتهر و شونگ ایلده برار شورا اوقوچیلرینگ ده کوبسی بزگه اشتراک قیلورلر.

«حقنی آچی بولسه ده نه ایتگر!» - حدیث شریف.

معلم رحیم جان آتابایف، ترویسی «مدرسه رسولیه» ۱۵ آپریل، ۱۹۱۶ سنه.

شورا: آچی بولا طوروب حقنی ایتووگژ ایچون رحمت! لکن «شورا» مجموعە سی «توضیح» چیلر «هدایه» چیلر اوچون

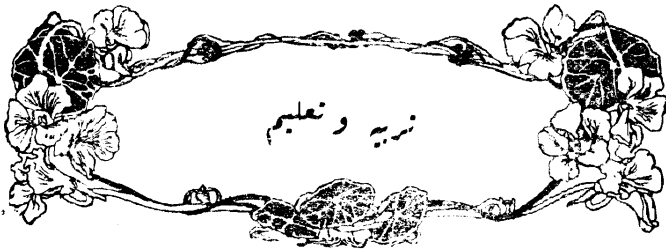
صاتا ایدی. منه شونک ایچون ده افندیگ بو حرکتلری جدی کشیلر قاشنده بالارغه مخصوص و تیوشسز شایارو ایدی.

ایندی علی حیب افندیگ مقاله رینه کیله چک بولسه ق: بو مقاله لر ساطع بک افندیگ «فن تربیه» سینک ترجمه لریدر. علی حیب افندی بو مقاله لرنی اوز امضاسی ایله و شونک اوستنه ده شوراده نشر ایتددرگه نیندی سبب کوره ته طورغاندر؟ بو بزگه معلوم توگل. لکن نیندی یول ایله بارسه ده حقلی چغا آلماس. علی افندی بو حرکتی ایله ایک ثلک معروف مجله نی اوغرلانغان ماللر صاقلانا طورغان آنبار یاصاغان بولادر، منه بو ایندی تعریف قابل بولماغان بر جنایتدر. بو جنایت ملتکه ضرر ایله، ملی مجله گه ناچارلق ایله، ملی ادبیاتمزنگ تاریخینه یویلما سلق طاب بولور بلچراق ایله قایتا طورغان جنایتدر. بو کتاب، شورانی طولتورلوق درجه ده، امثاللری آراسنده ممتاز بر اشدده توگدر؛ موندده آشفعلق، موازنه سزک، ترتیسزک کبی قصورلر یاخشوق مقدارده باردر. آنک اوستنه ده بو کتاب تربیه و تعلیم مسئله لرینی سویوچیلرگه معلوملگی اوستنه بیک کوب مدرسه لرمزده مختصرلر رهندن درس کتابی بولوب یورته در. دیمک بو کتابی ترجمه ایتوب بو کونده شوراده باصدروده مختصرنی ترجمه ایتوب باصدرو ایله بردر.

عبدالمحید مسلمی افندیگ حرکتلری ایسه بتونلی ناچاردر. بونی، تنزل ایتوب، تلگه آلورلق ده بولماغانی حالده، آنک یولقدرغالغان کتابی خصوصی اهمیت حائز بولغانغه بر نیچه سوز نه ایتیمچه اونه آیمیز: سلیم سری بک ننگ «مجارستانده مکتبلر» رساله سندن آغان مسلمی قوراملاری نی بولسه اول ایدی ده لکن «تعلیم و تربیه ده انقلاب» اسملی اسماعیل حقی بک اثرینگ مسلکنی آگلومی کوچرووی یله، اورنسز بولدی. بو کونده باشلیجه دوام ایتکان پیداغوغیه مذهبلی اوج بولوب شولارنگ برسی «تربیه استقلالیه» مسلکیدر. حمید افندیگه بولار مجهول بولورغه کیرهک. اگرده مجهول بولماسه ایدی اول بو مذهبلرنگ خلاصه لرینی یان ایتوب بر مقدمه یاصاچ تگی کتابی کوچره باشلار ایدی ده، «تربیه استقلالیه» طرفدارلرینگ خلاصه افکاری اولدیغنی سویله ر ایدی. فقط بولای ایته چک اورنده، جنابلرینه معلوم بولسه، پیداغوغیه مذهبلی ایضاح ایتکچ کوچرگان کتابی تقریض یوللی: «استقلالیه مذهبینگ خلاصه مقصدی بولغان ۲۳۲ بیتده، ۲۰ تینک (۵ غروشلوق) گوزل کتابدر» صورتده اصل کتابی تقدیم ایتهر ایدی.

نهایت، طرشلغه احتراماً، عبدالرحمن سعیدی افندیگه ده برر توصیه ده بولنور ایدک: عبدالرحمن افندی اجتهادلرینگ نمره لی

ابتدائی مکتبپردہ علم حال درس لری

بزدہ ابتدائی مکتب لری چون علم حال کتاب لری نیک کو بلکنده شبهه یوق . فقط مندرجه و ترتیب ، اصول تعلیم که موافقت جهت لری ندن فارغانده ابتدائی مکتب او چون علم حال طابووی قین ئلی .
علم حال لری نیک هر برنده دیور لک اوشیو الوغ کیمچیلکلر بار : ۱) ابتدائی مکتب لری ده بتوئی کور نمه سه ده یارغان بلکه کور غسکه تیوستلی بولغان مسئله لری نیک حتی برنجی صنف علم حال کتاب لری نه کرووی : ۲) ترتیب لری نیک آغر بولووی : ۳) ۴۰ ، ۳۰ ، ۲۰ بیتلک علم حال کتاب لری نده ییاه بالاغه ایکی رکعت نماز او قور لری معلومات بیرلمه ووی : ۴) چیت و آغر سوز لری کوب هم جمله لری اوزون بولووی .

مثلا : ۷-۸ . نهایت ۹ یاشلا ، بالار اوقی طورغان علم حال کتاب لری قاراساق کوره مز ، هر برنده : «الله تعالی ، بنده لری نه دین حکم لری نری اوره تمک او چون پیغمبر لری و اول پیغمبر لری که فرشته لری آرقلی کتاب لری بیارمشدر» کبی جمله لری بولا . بالا ، اوشبو جمله نری بلوب آ گلاب ایمان کیتورر که کیره ک . لکن الله ، نیندی ذات ؟ دین ، نیندی نرسه اول ؟ هم حکم نرسه ؟ پیغمبر بیبرو نیشه و نیچوک ؟ آلا رغه کتاب لری بیبرو نیچوک ؟ فرشته لری ، نیندی ذات لری . . . مونه بولار هر معلم که و هر بر الوغ کشیگه بیلگولی صماق نرسه لری ، اشر ایسه ده بالاغه بولار نیک برسی ده معلوم توگل . هم بالا ، بولار نری اوزی بلگان نرسه لری نیک - اشر نیک بررسینه اوخشانوبده بلور که ممکن توگل . حالبوکه اصول تعلیم قاعده لری ، بو نیک کبک بالار نیک آ گینه موافق بولماغان نرسه لری اوره تودن قطعیا طیبادر . حتی بالاغه ایگ یاقن ایگ معلوم نرسه لری حقیقده ده - سوال لری ، مذا کره لری واسطه سیله معلومات بیرونی تیوش کوره در .

احتمال که : مذا کره لری واسطه سیله بولار نری آ کلانو ممکن دیوچیلر بولور . لکن اول وقت شول بر جمله نیک مذا کره سی نیچه کونلر که بیتره که کیره ک . هم ده اول تقدیرده بز نیک ابتدائی مکتب درس لری نیک ایسی مدرسه درس لری نده کی «الکلمه» نیک الف لامنه یاتودن آیرماسی ده قالماز . مونلر اوستنه مذکور جمله کبک جمله لری نیک اوزونلغی ده بالار او چون غایت آغر ، امامعلم لری ایچون الوغ بر عذابدر .

بلکه خاقمزنیک کوب قسمی ، وحاللری نی قایغرتو تیوشلی بولغان «شروط الصلاة» چیلر ایچون یازلا در . آنک او قوچیلری ده ، مسئول محرری هم شول جمله ده بولغان حالده یازوچیلری ده «شروط الصلاة» چیلر ، «هدایه» چیلر ایسه بورچلما سونلر ، خفا بولماسونلر بلکه اوغر لاناغان حلال مال لری نی عرض ایبار ایچون یا گ بازار لری آچسونلر . دنیا کیگ ، کشی کوب ، احتیاج زور ! .. برر همت اهلی چیقوبده شول شهرستانی و ابن الاثیر لری ده بولغان عام خزینه لری نی اوز نلمز که کورچسه و فنی روش برله ترتیب ایسه «شروط الصلاة» چیلر ایچون بیک بهالی یادکار قالدرو-چیلردن و نلمز نی ده علم تلی یاصاو طوغر و سنده خدمت قیلوچیلردن حسابانور ایدی . مغرب خلقی اریله نرب و غرور لایوب طور مادیلر ، بز نیک قاشمزده حرمت لری بولماغان و درجه لری تقدیر ایتوله گان ابن الاثیر ، طبری ، ابن رشد و غزالی ، ابن خلدون و شهرستانی لری دن بیک کوب نرسه لری استفاده ایتیلر ، بو کونده ده ایتلر .

خواجه حافظ شیرازی دیواندن نظما ترجمه

(فارسیدن تورکیگه)

بو نیندی غوغا ایگان صوگ فلک دورنده مین کورده ؟
بتون دنیا طولوب بتکان یاوزلق ، فتنه لری کورده
کشیلر نیک باریسی بیخشی کون ازلر بو کونلردن
شونسی مشکل اما کون صابون کونتی ناچار کورده
شکر ، بال ، گل صوی اولور نادانلر نیک ایچملگی
یورده ک قانون عالهلر نیک باریسینه آرزق کورده
ایار قوملر آستنده بولور مجروح یوگوروک آت
لیکن آلتون مویونسانی ایشک مویندنه مین کورده
آناسیله اوروش ، جانجال قیله در اوز نیک قزی
اوغلر نیک باریسن ده آناسینه عدو کورده
مهربانلقنی قیلمز هیچ توغانلر اوز توغانینه
آنلر اوغلینه هیچ برده شفقت ایتمه گان کورده
مونه «حافظ شیرازی» اوگوتن آل دعالر قیل !
آنکچون بو اوگوتنی اینجو ، گوهر دن گوزل کورده .

محمد سید احمد جلیل

باشلاساڭ: بر اوقوتاسن، ایکی اوج یل اوقوتاسن؛ تورلیسن آلوب قاریسن. اما هیج بری بالانی، بالانگ ایله زب آغان نرسه لری ایله، آگا هر کون حتی هر ساعت کیرهك بولغان یا که اوچری تورغان نرسه لری ایله طانشدرمی. هر بری: ایکنچی قانغه، ایکنچی روحه، ایکنچی طورمشقه، ایکنچی دینگه، ایکنچی عادتکه قاراتوب یازغان نرسه لردن ترجمه ایتلگان ثلله یننده ی تولکی طاقماقلری، قویان قصه لری، آیو ا کیه تلی ایله تولغان بولا.

البته بولارنی ده هیج فائده سز دیورکه ممکن توگل. آز، ماز بولسه ده بولارنگ تورلیسندن تولى فائده بولورغه ممکن. کوب صوزا، کوب طارنا طورغاچ بولارده غی «ایکنچی» لکنی بر آز بترکه ممکن. لکن ایگ الگ بزگه ابتدائی مکتبلر مزده اوقوتولاجق و اوقوتلورغه تیوش نرسه لرننگ - ماده لرننگ پروگرامن قارارغه کیرهك: بزنگ مکتبلر ده، هر ملتک مکتبلر نده اوقوتولا تورغان: الفبا، آنا تلی، یازو، حساب، جغرافیا، ملی تاریخ کبیلر اوستینه: صریب الفبا، قرآن کریم، تجوید، اسلام تاریخی، هم هر صنفی اشغال ایسکان علم حال درس لری باره بو صوگفیلرنگ برنده قالدورغه ممکن توگل. صوگره بزنگ مکتبلر که حاضر روسجه درس لرتلورکه طوراً. مونگده تیوشلکنی اصلا انکار ایتر حال یوق. بو کوبده نوک ایندی ضرور ایدی.

ایندی باشقه ملت، مثلا روس مکتبلری ایله بزنگ مکتب درس لرننگ *объемъ* - جاماری آراسنده شول قدر الوغ آیرما بولوب طورغان وقتده، باشقه ملت لرننگ اوقو کتابلرندن ترجمه ایتلوب، آزغه معنا اوچون کوبکنه اورنلر آغان تولکی طاقماقلرن، آیو ا کیه تلرن طوطورو نیچوک یازارغه کیرهك؟. همده بالاغه هر کون حتی هر ساعت، دینی یا که دنیاوی حیاتنده - آدمونده اوچراب تورغان نرسه لرنی اهمال ایتوب، تقلید بلاسی سبیلی آرفائده ایچون کوب اورر فدا ایسکان (اوقو کتاب) لرنی نیچوک عیبله مسکه کیرهك؟. ایندی سوز بو اورنغه یشکاج مقاله مزگه تعلق بولغان ایچون بو کونگه قدر ابتدائی مکتبلر ده اوقوتلوب کیلگان کتابلرننگ قاتالوغن ده تیکشروب قاریق: شبهه سز حاضر بزده درس لک بولو جهتن او یلامیغه قاراغانده تاریخده بولسون، جغرافیا ده یا که بوتنده بولسون ماطورغه کتابلر بار. شونگ ایله برابر مکتبلر مزده اوقوتور اوچون شول کتابلردن باشقه کتابده یوق. ایندی بز، ابتدائی مکتبلر مزده اوقولغان، هم اوقوتولمی چارا بولمغان شول کتابلرنی حیوب بر کاتالوغ ترسهك منه نیچک بولا: (بو اورنده اوشبو آده غی اوقو یلی اوچون مینزله زیستواسی طرفندن مکتبلر که تقدیم قیلغان کتابلرننگ کاتالوغنی کوچرهمز. فقط بر فندن ایکی اوج تورلی کتاب بولغانده برسنگه آلامز).

اوشبورنگ هر بری اوستینه علم حال لرننگ یشنچی همده ایگ الوغ قصور لری بالارده: الله غه ایولو، طاعت، عبادتکه بوگو حسن- دردن اویغانا آماولریدر. بالا، نی قدر کتابلر اوقو ونی قدر فرض واجبلر، سنت مستحبلر، مباحلر، مکروهلر، حراملر حفظ قیله، نی قدر دعا لر یادینه آلا؛ اما همانده ماشینه لکندن چغوب «عمل» که بوگوچی مسلم بولا آلی. الحاصل «دین» درس لری بالانی دینلی ایته آلی، دین درس لرننگ، بالانی دینلی ایته که یاردمی بیگ آز. البته بو خصوصه محیطنگ تأثیریه ده آز توگل بیگ کوب؛ شونگ ایله برابر دین درس لرننگ تأثیر سز لنگن ده انکار قیلورغه یارمی. اوشبورنگ هر بری اوستینه علم حال لرنی اورده توده بیگ الوغ بر آغراق - علم حال لرننگ اوزلرندن بولمغان - آغراق بار. شوپله که: علم حال اورده تکانده بالانگ بایناق نرسه نی بلگان بولووی حاجت. مثلا: بلهك. ترسهك. ضوبق تز کبک اوزینک اعضالرن؛ ساعت، کون، آی، یل، میلاد هجرت کبک وقت اسملرنی؛ اولک، صول، آل - آرت کبک باقلرنی؛ طبیعتدن: کول، یلغه، چیشمه، آغاچ، طاش کیلرنی؛ قوش دن، قورتدن، جه نلکدن بایناق غنه حیوانلر و باشقملرنی بالانگ بلگان بولووی حاجت بولادر. اول بالاری ایسه بولارنگ کوبسینی یا که هیج برسینی بلمه گان بولادر.

طهارت درسنده بالادن صورسین: ترسهك قای توش؛ - بلمی؛ طوبغک قایا - بلمی. نماز درس لرنده ده بالاقوتلر هم آلارنگ اسملری ایله طانش توگل بولوب چغا. جمعه اورده ته چک بولوب کونلرنی صوری باشلاساڭ، ره تی ایله کونلرنی بلمی. عید کونلرن، رمضان روزه سن اورده ته چک بولسهك بالا آیلرنی بلمه گان بولا. ایندی اول زکات درس لرنده حاجت بولغان؛ آچه، آتون، کوموش، حیوانلرنی؛ حج درس لری ایچون کیرهك بولغان: عربستان، مکه، مدینه، کعبه. زمزمه کیلرنی ایندی ایتوبده طوریمیم. اول بالاری آلارنی کوبدن بامیلر. اگرده بولارنگ هر برینی تلدن - مذاکره واسطه سیله اورده ته طورساڭ نلگیچه ایسکی مدرسه لرده کی «الکلمه» نلک الف لامنده یاتودن آیرماسی قالمی.

بو خصوصه غی عیب نلک الوغ بر الوشی البته آنا آمار اوستینه توشه رکه تیوش. لکن بزده ئلی اوقودوری یا که باشلانغانه آلارنی بو خصوصه بیگ عیبهر حال یوق. آلارعاملر. شونگ اوچون بو عیب لرننگ کوبرهك اولوشن «تورکچه اوقو» کتابلرنی یوکلر تورکه تیوش بولوب قالا. کتاب اعلانلرنی قاراساڭ «تورکچه اوقو» کتابلرننگ صائینه چغا آلمیسن. ناشرلر طرفندن افراط رهوشده مافتالانغان بولا: «فلان قدر یل تجربه کورگان فلان محررننگ، فن تریه ننگ ایگ صولک قاعده لرنی موافق تألیف ایتلگان فلانچه کتابی» کبک ریقلامالی عبارلر ایله تقدیم ایته. ایندی آلوب اوقوتا

سان	اسم	بیت	تین	سان	اسم	بیت	تین	سان	اسم	بیت	تین
	III نچی صنف قه								I نچی صنف قه		
۱	ناتار الفباسی	۵۲	۱۵	۸	بزنك مکتب V	۲۶	۱۵	۱۶	صیحت		۱۵
۲	قرائت ابتدائیه	۱۲	۱۲	۹	تاریخ انبیا (۲ کتاب)	۷۴	۱۵	۱۷	دنیا I	۸۸	۳۰
۳	اعتقاددن بر کتاب			۱۰	حساب II نچی	۵۴	۲۵	۱۸	قرائت و زراعت		۱۵
	II نچی صنف قه			۱۱	یاگا قرائت	۵۵	۱۵	۱۹	حساب ۲ جز	۸۰	۳۰
۴	ارکان اسلام I	۱۰		۱۲	فن التجوید	۱۷	۸	۲۰	V نچی صنف قه		
۵	قرائت ابتدائیه II	۲۰		۱۳	بدايت جغرافیا			۲۱	حدیث اربعین		۱۵
۶	حساب I	۶۳	۲۰		IV نچی صنف قه			۲۲	تاریخ اسلام	۱۷	۲۰
۷	قرائت قرآن (بوکتاب عربجه اورنینه بولسه کیره ک، چونکه اول جقمادی ثلی)			۱۴	ارکان اسلام III			۲۳	دنیا II	۶۰	۲۴
				۱۵	عصر سعادت	۶۴	۲۵	۲۴	قرائت فنیه		۲۰
								۵۵	حساب IV سانالدى	۵۵	

قالغانی قالور، دیورگه دخی مجال یوق. چونکه اول تقدیرده بزنگ بالاغه بیرگان معلوماتمز یارتی یورتی غنه بولا. بوايسه اصول تعلیم قاعده لرینه خلاف.

مونلر اوستینه: بزنگ ملت اولد ظورا، تورلی نالوغلرنی تولی. عشر فطرلرنی اوتی. مکتب تربیه سی، معلم و وظیفه سی کتاب، کاغد، قلم چغشلی هر بری شولار اوستینه بولکله نه. شونگ اوچون هر یلغه بایتاقغه کتاب آلوب بارونگ مالی جهتدن آغرلغنی ده اوبلارغه تیوش.

ایندی حال بولای بولسه بزگه ابتدائی اوچون بولغان اوقو کتابلرینی آیو آ کیه تلی. تولکی طاقماقلری ایله طوطورو نیچوک یازارغه کیره ک؛ اوشانداق جغرافیا لردنه طوندرلر، استیلار و باشقه لرنگ تفصیلاتینه کرشو؛ تاریخ انبیا لردنه ۲۸ پیغمبرنگ هر برینگ تاریخن سویله چغو؛ علم حاللرده ثلله نی قدر مکروهلر مستحبلر سانانده نیچوک یاراسن؟! ابتدائی مکتب! بزنگ هنرمکتبلرینه کره چک بالامزده آنی اوتهرگه کیره ک. گرادسکی اشقولا، یا که شونگ کبی باشقه اوقو اورنلرینه کیته چکلر مزده البته آنی اوتهرگه تیوش. هیچ بر اورنغه کیتمی، دنیا کوته باشلایاچق یکتلر مزنگ ده یول باشچیسى شول بولورغه تیوش. شونگ اوچون ابتدائی مکتبنگ بیرگان معلوماتی بوتون بولورغه، شاگردلرینگ دینگه حیاتقه ملت که قاراشلرینی تیوش ونق روشده ایتهرگه؛ اخلاقلرینی توزه لو یولینه سالورغه تیوشلی...

مونه اوشبو سویله نگانلرنگ هر برینی اوبلاغان سوکنده، مکتب کتابی یازوچیلرغه، یازدروچیلرغه؛ - بر مکتب معلمی صفتی ایله - اوشبو توبانده گی ایسلرینی عرض ایتهر ایدک؛ (۱) علم حال کتابلرینده یوقاریده سویله نگان قصورلر

مونده ثلی قرآن کریم ایله، املا انشاغه هم ملی تاریخ قه دائر کتابلر کرمه گان. بز اوز طرفمزدن آلارنی ده یازامز: (۲۵) قرآن کریم بر صوم؛ ۲۶) ۲۷) انشا، ایکی کتاب (ع. سیفی نگ) ۱۱۹ بیت ۴۰ تین؛ ۲۸) املا (ف. سیفی) ۴۰ بیت، ۱۷ تین؛ ۲۹) تاریخ قوم تورکی، ۱۸ تین؛ ۳۰) صرف تورکی، سعدی، ۵۶ بیت، ۲۰ تین. بیش صنف قه باری ۳۰ کتاب، اوشبونی یازغانده بو کتابلرنگ بعضاری قولمزدده بولمادیغندن «بیت» سانلری یازلمادی. قرآن کریم که باشقه بیتی معلوم ۱۷ کتابینگ مجموعسینگ بیتی: ۹۷۴. بو ایسه ۱۷ کتابقه ۵۵ شهر بیتدن آرتق بولدیغندن؛ ۳۰ کتابینگ هر برینه ۵۵ شهر بیت قوبارغه بزگه ممکنک بار. ۳۰ کتابقه ۱۶۵۰ بیت. بونلرنی بیش یلغه تیگر بولسه ک ۳۳۰ بیت. اول بالالری بهیره م کونلردن باشقه هر یلده ۱۶۵ کون دوام ایتسه لر هر کونگه ایکی بیت بولا.

بز ثلی بو اورنده تجوید ایله اوقوتوب چفارو عادت بولغان قرآن کریم بیتلرینی بوتونی ایله سانامادق. حفظ صحتکه، روسیه تاریخنه دائر بر نرسه کرتمه دک. ایندی آلارنی ده ساناساق، هم ده الفبا باشلاتور آلندن اوزغان مذاکره کونلرینی، هر ایکی الفبانگ باشلرنده چیرگه ریار تیشار بیت اوقوتورنی اویلاساق سوکنی صنفلرغه بزنگ بیتلر مز البته کونگه ایکیدن آرتادر. بولارنگ اوستینه بر معلم اوچ دورت صنف اوقوتونی، عربجه دن ده کتابلر اوقوتولا باشلاونی، معلملر مزنگ اصول تعلیمدن تیوشنجه خبردار توگلا ککرینی قوشارغه تیوش. (صنف صاین معلم بولو، آلا ر اصول تعلیمدن تمامی ایله خبردار بولو، جمله اوقو اسبابی یتش بولو بیک آز اورنلرده غنه بولغانغه بز آلار حقتده بوتونلی سوله میمز). بو کتابلرنگ هر بری اوقوتلوب تو لازم توگل. بتمی ایکن

«بخارائک» بو کونگی مدرسه لری حقنده معلومات

روسیه ده بولغان تورکی قارنداشلر مزگه بخارائک بو کونگی مدرسه لری حقنده معلومات بیرو قصدی برله بخارالی عبدالرؤف فطرت افندی طرفندن تألیف ایلولگان «سیاح هندی» اسملی اثردن توبانده گی جدولنی ترجمه ایتمه. مذکور «سیاح هندی» فارسی تلمده یازلغان بر اثر بولوب ۱۲۸ صحیفه لر جاماسنده گوزل بر کتابدر .

موندن ایکیوز یلر مقدم «بخارای شریف» ، بیک کوب عالمردین خادم لری یتشدرگان ایدی . لکن بارا بارا صوگ و قترده اولگی نظاملی ، ترتیبلی اوقولر نی تاشلاولری سیبلی تزل یتدیلر وجهات که دوچار بولدیلر .

بو کونده «بخارا» ده ایکیوزدن آرتق مدرسه بار . مونلر اعلی ، اوسط ، ادنی اسمی برله اوج درجه که بولنه لر .

اعلی درجه ده بولغانلری اوشبونلر :

۱) کوکلتاش	سنهوی وقفی	۱۵۰۰۰۰	تنکه (۱)
۲) جمفر خوجه	»	۲۵۰۰۰۰	»
۳) جو بیار	»	۱۳۰۰۰۰	»
۴) میر عرب	»	۱۵۰۰۰۰	»
۵) محمدعلی حاجی	»	۱۵۰۰۰۰	»
۶) ترسون جان	»	۱۴۰۰۰۰	»
۷) دیوان بیکی	»	۱۵۰۰۰۰	»
۸) گاو شان	»	۱۹۰۰۰۰	»
۹) عبدالعزیز خان (ایکی مدرسه)	»	۱۲۰۰۰۰	»
۱۰) میرزا الوغ بیک	»	۶۰۰۰۰	»
۱۱) ملا آبار	»	۸۰۰۰۰	»
۱۲) خواجه پارسا	»	۵۰۰۰۰	»
۱۳) ابراهیم آخوند	»	۴۰۰۰۰	»
۱۴) فتح الله قوشبکی	»	۸۰۰۰۰	»
۱۵) بی بی خلیفه	»	۵۰۰۰۰	»
۱۶) خلیفه نیاز قل	»	۵۰۰۰۰	»
۱۷) ملا محمد شریف	»	۶۰۰۰۰	»
۱۸) غریبه	»	۴۰۰۰۰	»
۱۹) خیابان	»	۶۰۰۰۰	»
۲۰) جو بیارچه	»	۶۰۰۰۰	»
۲۱) عبدالله خان	»	۵۰۰۰۰	»

۱۱ مونده ذکر ایتلگان «تنکه» دن مراد روسیه آنچه سی برله ۱۶ تین که برابر بولغان بخارا تنکه سیدر .

بولماسه ایدی . و بالخاصه طهارت نماز کیلرننگ عمل ایله کورسه تو ممکن بولغان اورنارنده کتاب معلوماتی اللهغه ایلولو ، عمل که بوگو ایچون کوکلرنی تربیه لی - کوندره تورغان نرسه لردن عبارت بولسه ایدی ، ۲) تاریخ انبیاء اوچون آیرم درس لر ، کتابلر بولنمی ، تاریخ انبیاء دن مهم پارچه لر آلتوب دینی درس لری آراسینه کرتلسون ایدی . ۳) ابتدائی مکتبلر ده ملی تاریخ ، جغرافیالر اوچون آیروم کتابلر یورتلمی آلا ر ایسه قرائت کتابلر نده اوتلسونلر ایدی . اوشانداق املا قاعده لرینک ده مهم لری شونده اوتلسون ایدی ، ۴) قرائت کتابلر نده اوچنجی ماده ده کورسه - تلگانلر که باشقه : بالانگ بوتون اعضاسی ؛ آلا رننگ فائده لری ؛ عائله سی ؛ مهم ترکک اسباب لری ؛ کون کورو یول لری ، وقتلر ، اورنلر ، حیوانلر ، آغاچ طاشلر ، طبیعی حادثه لر ، آغاچ طاشلر ، و منظره لردن بالانگ دینی یا که دنیاوی حیاتنه اوچراوی جش بولغانلری ؛ و باشقه شوندایلر کورسه تلسون ایدی . - بوگا کوره . شهر بالالری ایله اول بالالرننگ ، دیم باشقردلری ایله کاسیم لی تانار بالالرننگ قرائت کتابلر نده البته باشقالق بولورغه ، و شونک ایچون تورلی تأثیر آستنده یاشا وچیلرننگ ، اوقو کتابلری ده باشقه بولورغه تیوشلی - ، ۵) ابتدائی مکتبلر ده قرآن کریم دن : سوره فاتحه ، آخردن بر قدر سورهلر ، یاسین ، تبارک و بر قدر مقرائرننگنه درست اوقو - اوقو (هم بر قدر بیکله تو) مجبوری صانالسون ایدی .

ذیل : بعض کیمسه لر ابتدائی مکتبلر گه علم حال کتابلری یازونی استاذ محترم موسی جارالله ، ضیال الدین الکمالی کبک بیوک عالمردن رجا یتدیلر بزمنجه بو فکر خطادر . بو کبی ذاتلر هیچ وقت ابتدائی مکتب کتابی یازا آلماسلر . اول آلا رننگ اسی توگل . آلا رننگ اسی : نیندیگنه بولسه ده مکتبلر گه کرتله چک دینی مسئله لرده - ماده نرده اوله یا که بویله دین و شرع نظرینی کورسه - تمک کنه در . ایندی شریعتک نظری آنلر طرفندن معلوم ایتلگن آجوب کورسه تلگان شول ماده لرنی - مسئله لرنی مخصوص قالوبقه صالوب بالالرغه یوتدراجق پیلول ره وشینه کرتو ، هیچ شبهه سز ابتدائی مکتب معلملرننگ اشیدر . بوننگ ایچون دینی مسئله لرده متخصص بولو هیچ شرط بولمی بلکه بالالرننگ آکلی . احوال روحیه لری اینه آشنا بولو شرط که اول شرط ، خدانگ بیرگان کونینه قارشوسینه بالالرنی جیوب آلا رغه درس بیرگان ، و شول آزاده آلا رننگ هر تورلی حاللرندن اوزی بیک کوب درس آلا رغه موفق بولغان ابتدائی مکتب معلملر نده گنه تابولادر .

محمد صلاح جه نهی «بوری اویهزی صاوس باش اولنده امام» .

تنگه	۳۰۰۰۰	سنهوی وقفی	(۲۵) سرتراسن	تنگه	۴۰۰۰۰	سنهوی وقفی	(۲۲) مادر خان
»	۲۵۰۰۰	»	(۲۶) میرزا فضیل	»	۴۰۰۶۰	»	(۲۳) اسپری
»	۲۰۰۰۰	»	(۲۷) توبچی باشی	»	۵۰۰۰۰	»	(۲۴) خواجه نهال
»	۲۲۰۰۰	»	(۲۸) سیدکمال	»	۴۰۰۰۰	»	(۲۵) شادم بی
»	۲۰۰۰۰	»	(۲۹) عبدالشکور بای	»	۴۰۰۰۰	»	(۲۶) دارالشفاء
»	۲۴۰۰۰	»	(۳۰) کر باسن	»	۷۰۰۰۰	»	(۲۷) چار بکر
»	۳۰۰۰۰	»	(۳۱) حقور	»	۴۰۰۰۰	»	(۲۸) بدل ینک
»	۱۸۰۰۰	»	(۳۲) قاضی لطیف	»	۱۲۰۰۰۰	»	(۲۹) خواجه دولت
»	۱۶۰۰۰	»	(۳۳) بدرالدین	»	۶۰۰۰۰	»	(۳۰) مسکین
»	۲۲۰۰۰	»	(۳۴) لشیمان	»	۴۰۰۰۰	»	(۳۱) داملاشیر
»	۳۵۰۰۰	»	(۳۵) ایر نظر	»	۴۰۰۰۰	»	(۳۲) دوست چهره آقاسی
»	۱۵۰۰۰	»	(۳۶) داملا حسن	»	۱۲۰۰۰۰	»	(۳۳) نقیب
»	۱۶۰۰۰	»	(۳۷) ایشان یر	یکون ۲۸۵۱۰۰۰۰۰ تنگه .			
»	۱۴۰۰۰	»	(۳۸) میر کمال	اورتا درجه ده بولغانلری اوشبونلر :			
»	۱۲۰۰۰	»	(۳۹) جوره بیان	تنگه	۲۵۰۰۰	سنهوی وقفی	(۱) خضر

یکون ۹۶۱۰۰۰ تنگه .

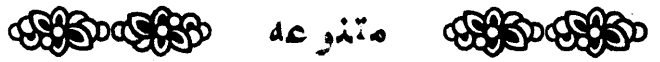
ادنی درجه ده گی مدرسه لر «۱۰۰۰» دانه آرق بولوب وقفی
 «۱۰۰۰» تنگه بخاری دن «۱۰۰۰۰» تنگه بخاری غچه باردر .
 ورتا حساب ایله ادنی درجه ده بولغان مدرسه لر تنگ وقفی
 ۵۰۰۰،۰۰۰ تنگه بخاری بولور .
 «بخارای شریف» ده اوج بوز دانه آرتق راق مکتب ابتدائی
 واون بر عدد بیوک کتبخانه لر بار .
 کتبخانه لر شوشیلر :

تنگه	۱۸۰۰۰	سنهوی وقفی	(۱) جعفر خواجه	»	۲۵۰۰۰	»	(۱۰) رشید
»	۵۰۰۰	»	(۲) کلوکشانه	»	۲۵۰۰۰	»	(۱۱) غازیان
»	۸۰۰۰	»	(۳) خواجه نهال	»	۳۰۰۰۰	»	(۱۲) گریبان چال
»	۱۰۰۰	»	(۴) کوکلتاش	»	۲۵۰۰۰	»	(۱۳) چوچون آیم
»	۲۰۰۰	»	(۵) عبدالعزیز خان	»	۳۰۰۰۰	»	(۱۴) شرافت بانو
»	۸۹۰	»	(۶) میرزا الوغ ینک	»	۲۵۰۰۰	»	(۱۵) نقیب خورو
»	۸۰۰	»	(۷) بدل ینک	»	۳۰۰۰۰	»	(۱۶) چوبین کلان
»	۳۰۰۰	»	(۸) دارالشفاء	»	۳۰۰۰۰	»	(۱۷) بالای حوض
»	۱۵۰۰	»	(۹) بازار کوسفند	»	۳۰۰۰۰	»	(۱۸) میرجان علی
»	۱۶۰۰	»	(۱۰) بالای حوض	»	۳۰۰۰۰	»	(۱۹) عسکر بی
»	۱۴۰۰	»	(۱۱) چوبیار	»	۲۵۰۰۰	»	(۲۰) صدر بی

یکون ۴۳۱۰۰۰۰ تنگه

شورا : بو کتبخانه لر ده گی کتابلر حقتده مفصل معامومات
 یرلسه یاخشی بولور اییدی .

»	۱۵۰۰۰	»	(۲) افغان
»	۳۰۰۰۰	»	(۳) رحیمی قل
»	۲۵۰۰۰	»	(۴) اوتکور قوشیکی
»	۳۰۰۰۰	»	(۵) حسین بابل
»	۲۰۰۰۰	»	(۶) عالمجان
»	۲۵۰۰۰	»	(۷) اتالین
»	۳۰۰۰۰	»	(۸) اسماعیل خواجه
»	۳۰۰۰۰	»	(۹) جادر خان خورو
»	۲۵۰۰۰	»	(۱۰) رشید
»	۲۵۰۰۰	»	(۱۱) غازیان
»	۳۰۰۰۰	»	(۱۲) گریبان چال
»	۲۵۰۰۰	»	(۱۳) چوچون آیم
»	۳۰۰۰۰	»	(۱۴) شرافت بانو
»	۲۵۰۰۰	»	(۱۵) نقیب خورو
»	۳۰۰۰۰	»	(۱۶) چوبین کلان
»	۳۰۰۰۰	»	(۱۷) بالای حوض
»	۳۰۰۰۰	»	(۱۸) میرجان علی
»	۳۰۰۰۰	»	(۱۹) عسکر بی
»	۲۵۰۰۰	»	(۲۰) صدر بی
»	۲۵۰۰۰	»	(۲۱) بدل ینک کهنه
»	۳۵۰۰۰	»	(۲۲) حافظ قنغرات
»	۳۵۰۰۰	»	(۲۳) اسکندر خان
»	۲۲۰۰۰	»	(۲۴) چار بقالی

مجموعه

آدم بالارنده بولغان سرلر . انگلتره ده دوكتورلر ، علم روح عالملى و باشقه كوب جماعتلر حضورنده بر قزنگ عجيب حاللى امتحان قىلدى .

قز اورندقغه او طورغان و آلدنده بر اوستال بار ايدى . قزنگ قولنده ، كيسه لرنده هيچ بر نرسه يوق ايكانلگى مجلس گه كيلوچيلر طرفندن نيكشرو سببى معلوم بولغان ايدى . قز آلدنده غى اوستال اوسته بر قكغراو قويديلر ، قز قوللرى بله اوستالگه تاياندى لكن قغراوغه هيچ بر اورنى تيمى ، قكغراو بله قول آراسنده بر قارش قدر آچقلىق بار ايدى .

اوشبو حالده اوچ دورت مينوت طورغان صوڭ قكغراو بر آز كوتارلدى ده شالترى باشلادى ، اما قزنگ قوللرى تايانغان حالده نيك طورالر اصلالدى كنمير ايدى . بر وقت قكغراو آووب كيتدى و بر آزدن صوڭ توزه لوب كير و اولگيچه او طوردى . رسم توشروچيلر ، فوتوگراف برله شوشى حاللرنگ رسملرني توشروب تورديلر . كيميا عالملى مونده بر كيمياوى سر بولماسون ديب ده نيكشروب قاراديلر ده هيچ نرسه تابماديلر .

بر وقت اوستال گه كچكنه بر ششه كيتوروب قويغانلر ايدى ، ششه يوغارى كوتارلار قزنگ قول باشلرني قدر ييتدى . نيك كوب تورلى تجربهلر ياصالغان صوڭنده ده نتيجه ، بر توسلى بولوب چقدى . شونندن صوڭ هيچ بر حيله و مكر يوقلغى و شول اشلرني اوزى كوروب طورغانلقلرى حقنده پرتوقول توزولوب مجلسده بولغان پرافيسورلر ، دوكتورلر ، رساملر و جماعت خادملرى قول قويديلر .

حاضر گه مونگ سببى معلوم توكل . لكن بر طائفه شوشى خالدن استدلال قىلوب آدم بالاسينگ تهنده يراقندن طوروب نصرف قيله آلا طورغان بر تورلى كوچ بارلغيني دعوى قيله باشلاديلر . مونلر «اگر آدم بالاسى شوشى كوچنى استعمال قيله بلور گه موفق بولسه نرسهلر حقنده يراقندن طوروب نصرف قىلورلر» ديلر .
المقتطف ج ۳۸ ص ۶۵ ۶۶ .

ادبى بر مصاحبه

۱۵ نجى يلى ۲۳ عدد «شورا» ده «بيان حقيقت» اسملى مقاله صاحبي نك «جواهر الايقان» نام اثريني اول كورگان و قتمزده ، مؤايفينگ شام ياكه مصر عالملى نندن بولووى برله حكم ايتكان ايدك . بخاراده تحصيل قىلغان حالده عرب تلنده بو درجه ده فصيح

وطيبي قصيده سويله رگه مقتدر آدم بولاچاغى خاطر يمز گه كلميدر ايدى «ديمكله منى شايدان افتخار ايتمش ايكن ۱۹۱۶ يلى ۷ عدده «شورا» ده «آلمانلى» صابر جان شاكر جان افندى : « بيان حقيقت مقاله سيني يازوچى داملا عبدالقادر نى شورا اداره سى بخاراده تحصيل قىلغان آدم ديب ياكشا ، شورا اداره سى نك بورنغى طننچه مذكور نى مصر علما سندن ديب حساب لاويمز درست ، چونكه اكرده خطالى اولماسه اول ، مصر ده سيگرسنه تحصيل كورگان بر ذات» ديمش . صابر جان افندي نك «شورا» اداره سى ياكشا ديگان حكى ياكشدر . تحصيل بخارى ده اولغانغى «بيان حقيقت» اسملى مقاله ادل دليل و اعدل شاهد اوله ييلردى . بو حكملر منم حقم ده بولديغندن بر آز ايضاح ويرمگه مجبور اولدم .

صابر جان افندى بخارى ده گى تحصيل و ترتيبلر گه كال و قوفندن اولسه كيرهك حاضر گى زمانده بخارادن آندى ذاتلر چقمايوق قوبسون ديمش . منم تحصيل بخاراده بولديغچون بخارا ترتيب و ندريسلرنيه كابينغى و قوفوم بار ايچون بر آزيانه حاجت كورلور . ابتدا تحصيل «كاشغر» نواحيسى اوز وطنم «آرتوچ» قصبه سنده اولوب صوڭنده «خوقند» ده ايكي سنه تحصيل كوروب هجره ۱۳۰۹ رادالرنده بخارى غه باردم و آنده سيگرسنه تحصيل علوم برله مشغول اولوب بخارا عادتجه ختم كرده بولوب اوز وطنم رجوع قىلدم . بخارى دن آغان علوم و معارف نشريغه ۷ - ۸ سنهل مشغول اولسه مده صاف وجدانم و بعض حقيقت بين ذواتلر نك مصاحبت و ارشادلرلى بخارى ده تحصيل من حاصل اولغان اوهم و شكوك ظلماتيدن و منطق كلام فلسفه كتبلرينگ شروح و حواشى لا طائل تحتهلرندن حاصل اولغان خرافات زنجير و قيدرندن عقل و فكر مى آزاد ايدم .

حاضر گى زمانده بخارا تحصيل و ترتيبلر و مقروء اولاطورغان كتب متداوله لر حواشيلرينك صاف عقیده لرني بوزمق و فى ذاته حر و آزاد عقل و فكر نى زهلندرمكن باشقه هيچ نرسه يوق ديسه م خطا اولماز . ازروى علم و يقين ديورم : « و عند جهينة الخبر . اليقين » «بخارا» نك «شريف» اولماسى اوشبو بى معنى بى مزه حواشى تحصيل ندى ياكه ايسكى يونان خرافاتلرينى رواج ويرمكندى ياكه كوكلتاش ، مير عرب ، حوض ديوان بيگى بنالرندى ياكه عالم اسلام مخالفلر سطوت و دهشتندن چاره سز اولغان حالده استقبال و آخرت اندیشه سندن واز كيچوب غفلت و عطالت ايله تضييع اوقاتدن عبارت مى؟! عجب! جناب حق بتون اسلام مالينگ علمالرينه با خصوص بخارا دامالارينه انصاف و برسون ايدى .

منم ييلشمچه بخارى نك شريفليگى قرون وسطى ده بخارى علم چيشمه سى ، معرفت مطلى بولوندى ايدى . امام بخارى ،

اداره که مکتوبه:

برنجی مای ده چققان ۹ نجی «شورا» ده نوح اوغلی اسملی برده مینم، آخری تمام بولوب بیتمه گان «مرجانی مجموعه سی» حقنده بولغان مقاله لرم حقنده بیک اوستدن توروب: «عبدالحمید افندی نك مرجانی حقنده غی مقاله لرن اساسلی تنقیدکه یارارلق تابا آلمادق» دی. بو افندی دن، مینم مرجانی حقنده غی مقاله لرم نك اساسز لنگی نی سبیلی هم بیتوشمه گان اورنلری قای نقطه لرده ایکانلگون بیان ایتوون اوتتم.

آندن سوک نوح اوغلی «تصوف» طوغروسنده غی بیانلرم ایچون بیک ناراضی قالغانلرن بلدرتوب، موسی افندیگه تقلید ایتسکان، شولای - بولای دی. هم ایندی آلای بولغاچ سوز موسی افندی نك «اوافق فیکرلر» نده گی «رهبانیتی» حقنده نی آکلیسز؟ دیب تعجیلی وشول نسبتده تکلیفی بر سوال یره. تصوف قرآن برله حدیثده باره می؟ شونی شوشی ایکی منبعدن چیتکه چقماسدن «ایله کنکن چیله ککه آودارمیچه اثبات ایت!» دیب قویا.

مین اعتراضلرنی طکلارغه یاراتامن. اوز اعتقادمچه حقلق، صواب قای طرفده، شول طرفده قالودن هیچ بر قورقمینم. نوح اوغلی افندی نك سؤللرینه جواب یررکه بر شرط برله حاضرمن. شول شرط تابولسه جواب بیرونی قبول ایتتم. اول شرط منه شول: نوح اوغلی نه جواب یررکه کرشمه سدن نك اوزندن بر نیچه سؤللرنک جوان ایشورکه ضرورت توشدی، شونسز بو طوغروسوده مسئله حل ایتوله چک توکل، بلکه بر آکلاشلماوچیلق بولوب دوام ایته چکدر.

نوح اوغلی افندی: سز مینم «شورا» ده تصوف حقنده استطراد یوللو بیان ایتسکان فیکرلرم حقنده نی آکلیسز؟ (۲) مین حاضرنده خلق نیلکه سون کیمروچی ایشانلرنی حمایه ایتهرکه طرشامی، نلله آلارنک. نولارنک هم سندن کوز جوموب؛ آلارنی - بولارنی قاتوشدرمیچه برینسیب اعتباری برله تصوف دیب ایتسکان بر مسلک، بر مکتب باراغنی بیان ایتهرکه طرشامی؟ (۳) سز اوزرک شیخ سعدی دن استدلال ایتوب طریقت - تصوف خلقه خدمت ایتودن عبارت اول دیب ایتمکچی بولاسز! سز نك بو طوغروسوده غی - سعدی که تقلیدکر برله مینم موسی افندیگه تقلیدم (بو سز نك تعبیر برله آندی) آراسنده نیندی فرق بار؟ (۴) مین خلق غه خدمت ایتمی تورغان بلکه خلق ییلکه سون کیمروچی، تصوف لباسینه بورکانگان ایشانلر

بو حفص کبیر، حلوانی، ماتریدی کبی ذوات عالیجنابلرنی یتشدرمش بدی. هجریه برله ۱۳۲۴ ده عازم سفر مبارک حج بیت الله اولوب بد ادای حج استانبولده ایکی آی کامل توروب مصرغه واردم. آنده تار طلبه لری ارشادی ایله رشید رضا جناب لری، اللوات صاحب مدیری مصطفی کامل، مدرسه تحضیریه کبری مدیری سید محمد فندی و فرید وجدی کبی ذوات عالیجنابلر مصاحب لرندن تجدد اصلاح طوغریسنده عالی فکرلر کسب قیلوب مصرده ایکی آی قامت قیلدم، بس لاغیره سوکره وطنمه رجوع ایتوب اهالی نی ترقی رتجدد اصلاح غه دلالت قیله باشلادم. بالاخبر بو دلالتن وطنمندن اخراجیه باعث اولوب ینه «خوقند» و «بخارا» غه واردم. اتفاقی اوله رق بخارا غه داخل اولدیغم کون، «اصول جدید حرام، آئی اوقوچی دهری» دیگان قنوی بیوک استاذ لرم دن؛ «اصول جدیده واجب آئی اوقومق ضرور» دیگان قنوی ایکنچی بر طرفدن میدانه چقمش ایدی.

بخارده بر آز توروب هجریه ۱۳۲۹ ده «آلما آنا» یولی ایله «غولجه» غه کتمش ایدم. آنا صابر جان افندی ایله ملاقاتم «آلما آتاده» اوشبوسفر مرده ایدی. اوشبوسفر مرده «خوقند» شهرنده «جواهر الايقان»، «مفتاح الادب» اسملی اثر لرم میدانه چیقوب مذکور اثر لرنی بعض احباب لریم «شورا» اداره سینه کوندرمشلر ایدی. غولجه دن وطنمه رجوع ایله اولگی مسلکده دوام ایتوب ترتیب جدید اصلاح و ترقیره اهالی نی تشویق و ترغیب ایتدم ده ۱۵ یلی ۲۳ عدد «شورا» ده «بیان حقیقت» نام مقاله ده گی ماجرالر ظهوره کیلیدی. بخاری ده حواشی خوانلقدن زهرلتمش عقل و فیکر مننگ شفا یاب اولمقی نه باشقه سبب، بیوک عالم لردن ابن تیمیه، ابن القیم الجوزیه، جمال الدین الافغانی و شیخ محمد عبده و... حضر تکرینک اثر لرنی مطالعه و ملاحظه لری و زمان حاضرده گی ترجمان، وقت، شورا کبی مفید غزته و ژورنال مسلک لرنه متابعت ایله مک اولدی. حال حاضرده پیش قدملریمز که متابعت یوزندن بخاری ترتیب لری ایله منطق، کلام، فلسفه تدریس و مکالمه لرنه مشغول اولسه مده لکن ضیالی شاگرد لر که تفسیر، احادیث، علوم ادیه لر تعلیم و یرمکده من. بو شاگردلر شورا، وقت، ترجمان لرنی کمال ذوق و شوق ایله مطالعه ایتلر. بو مفید اثر لردن بهره یاب اولغان کشینک وجدانی ایسکپلر که ایازوب اصلاح و ترقی یولندن دونماز. «اترك ما علمت لرأی غیری * ولس الرأی کالعلم الیقین»؛ «فان الحق لیس به حقا» اگر کفره الفلق المین.

احترام ایله: داملا عبدالقادر مدرس. «کاشغر».

۱۹ نجی آپریل ۱۹۱۶ یلی.

شورا: اصبت فالزم.

کیره ک دیب قایچان و قایسی مقاله مده ایتدم؟ مین بیان ایشکان تصوفنک قرآن برله حدیث روحینه باشقه ایکانون نیچک اثبات ایتسز؟ آندن صوگ جن اسمگرنی بلدروگر مطلوب. بو کوئیگه بز سزگه نیچک ایتوب خطاب ایتهرگده بلمیمز. منه شوشی یوقاریدهغی سؤالدرغه جواب بیرسه گر، تصوف حقنده سویله گان سوزلرمنک قرآن وحدیث روحینه موافق ایکانلگن اقتدارم داخلنده اثبات ایتهرکه حاضرمن.

عبدالحمید السلی .

II

«شورا» ده دینی مسئلهلر و دینی مقاله لرده یازلنوب کیلمکده در، انشاء الله موندن بو یانده شول ترتیب ایله بارر. امامین بو مجموعه ده کوبدن بر کیچیلک سیزمکده من. (بولده شول دینی مقاله - مسئلهلرنی یازلنوب کیلمکمی مناسبیله در). اول کیچیلک: «تفسیر»، و «حدیث» (اقلا «تفسیر») باب لرندن بولماویدر. او قویچیلر قرآن کریم تفسیرلرندن حدیث شریف معنالرندن صوراماقده لر. کوب جایلرنده خطالدرغه دوچار بولدقلری کورلدر. مین اوزمده شولای اشتباهلر خطالدرغه دوچار بولماقده من. شول طوغرولردن مین محترم «شورا» ده بر باب تفسیر و بر باب حدیثدن (اقلا تفسیردن) آچلماقن صمیمیا و جدأ «التماس» ایله رمن. پارسا الشمسی «بخارا».

III

۹نجی نومبر «شورا» ده میر سیاف افندی مینم ۵نجی سان «شورا» دهغی «قازاق اچنده» سرلوحه لی مقاله مه عییسگه نلگینی، اوزینک کوبدن بیرلی شول یاقده یوروبده آندی اهمیتی خرابلرنی کوره آلمانغینی مینم کورگانلرمنی، بتوله ی اساسسز، تیک یولدش قازاغمنک سوزینه الدانوب غنه یازغانلغینی نه یته سی کیلوب، آنک نیندی بیرده ویاندهغی صوقماقنک نهرسه دیب آتالغانینی. بلدرووم تیوشلگن؛ نهایت شوندی مهم خرابه نی کوروب، آنی تیکشرمه و منی هیچ بر تورلی توشنه آلمانغینی بلدره در.

میر سیاف افندی اول مقاله سینی یازماسدن بورون، مینم مقاله منی اطرافلی ره ووشده رهک اوقوب چقسه ایکان. قوری بر آشچلق ایله گنه اوقوب تیکشروسز - نیسز به ونک یازغان نهرسه سینی

جرح قیلو یاراب بتمه سه کیره ک.

مینم کورگان - بلگانلرم جنوب یاقده «قارماقچی» دن تقریباً ۶۰ - ۷۰ چاقروملر اچده، منتظم بر کاروان یولی اوستنده در. اول یاق ایله طاشنام بولماو سببلی بیرینک اسملرنی و نیندی قودق (قوی) یاننده ایکانلگینی بلمیم. بلگان تقدیرده ده آنک مینم ایچون اهمیتی یوق. چونکه مین اوز تاثراتمنی اهمیتینه مینی یازونی فائده دن خالی کورمه دم. شونک ایله برابر اول خرابه لرنگ قای بیرده ایکانلگی بتوله ی ییلگوسز توگل.

بر آیدن آرتراق شونک تیره سنده کوجوب یورسه مده هیچ بر قازاقدن آنک حقنده سوز ایشکانم یوق ایدی، تیک بایقان وقتده یول اوستنده طوغری کیلگچ گنه بلوب حیران قالدیم. آنک یاندهغی صوقماق برگنه بولوب قازاقلر آنی «کاروان قول» دی. تیمر یول یوق زمانلرده، اورتا آسیا خصوصاً بخارا خیره مملکتلری ایله سودا معامله لرنده موندی یولنگ خدمتی ولغان بولورغه تیوش. بو کونده ده صحرا خلقینک دوه کاروانی اوشبو یول ایه یوریدر.

فاتح سلیمان - «ایب»

تصحیح لر

اوتکانده گی «شورا» لرنگ بعض بر نسخهلرنده اوشبوروشده خطا کیتکان. شونی توزه تولرینی اوتته مز.

خطا	صواب	بیت	باغانا	یول
تقدیر	تقریر	۲۷	۲	۳۴
وای	های	»	»	۳۵
ارأس	رأس	»	»	۳۸
فضیلت	فضیلت	۲۸	۱	۰۴
گناهنی سین	گناهنی مین	۱۸۲	»	۳۱
پاک	پاک	۱۹۳	»	۱۵
قیله آتاک	قیلسه آتاک	۲۰۶	»	۱۸
همت	همتلر	»	»	۲۵

ناشری: «محمد شاکر و محمد کز رامیفیلر».

محرری: رضاه الدین بن فخرالدین.

№ 578

«شورا» اورنورغه اوه بشه کوزده بر مقاله ادبی، فنی و سیاسی مجموعه در.

ТАЖКА ЗА ОБЪЯВЛЕНИЯ: НА 2-Й СТРАНИЦЕ ОБЛОЖКИ
30 КОП. НА 3 И 4 СТР. - 20 К ЗА СТРОКУ ПЕТИТЛ.
Адресь: г. Оренбургъ, редакция журн. „ШУРО“.

آبونه بدل: سنه لك ۶ صوم، آتی آیلق ۳ صوم ۳۰ تین.
«وقت» برلن برگه آویچلرغه:
سنه لك ۱۱ صوم آتی آیلق ۵ صوم ۹۰ تین در.

ТИПОГРАФИЯ ГАЗ. „ВАКТЪ“ ВЪ ОРЕНБУРГЪ.

اورنورغه «وقت» مطبعه سی.